

DECEMBER

LA VIDA ESPIRITUAL

1980

DOMINION
REVUE

La Virgen María es la primera cristiana

Pero no es solamente la maternidad carnal respecto de Jesús, lo que da un lugar tan destacado a la Virgen María. Lo más importante es que antes de concebirlo en su seno, ella lo concibió en su espíritu, por la fe con que aceptó incondicionalmente la Palabra de Dios: *Yo soy la servidora del Señor, que se cumpla en mí lo que has dicho*. Y el Evangelio nos ha transmitido un magnífico elogio de su fe: *Feliz de ti, por haber creído lo que te fue anunciado de parte del Señor*.

María es, entonces, la primera cristiana, la primera que creyó en Jesús y fue salvada por El. Salvada antes que nadie y más que nadie. Porque ella fue concebida sin pecado: es decir, fue liberada, desde el primer momento, de la condición pecadora a que estamos sujetos todos los seres humanos. Y también fue glorificada en su alma y en su cuerpo. Así lo ha ido comprendiendo poco a poco la Iglesia, a la luz de la Palabra de Dios, que proclama a la Virgen María *llena de gracia y bendita entre todas las mujeres*.

Por todo eso, hay que reconocer que la Virgen María es la imagen más perfecta de la Iglesia. Ella es el prototipo de la fe por la que somos salvados. Ella es el signo y el anticipo de nuestra liberación definitiva y de nuestra futura glorificación. Todo lo cual está resumido en una elocuente expresión del II Concilio Vaticano: "La Iglesia admira y ensalza en la Virgen María el fruto más espléndido de la Redención, y la contempla gozosamente como una purísima imagen de lo que ella ansía y espera ser".

Pregovori o družini

Kakršen je gospodar, taka je družina. (slovenski)

Osrečite svojo družino, pa bo na zemlji zavladal trajen red. (kitajski)

Če hočeš postati gospodar, moraš imeti srce služabnika. (latinski)

Hiša in premoženje sta dediščina po očetih,

razumna žena pa je od Gospoda. (svetopisemski)

Ako je korenina sveta, svete so tudi veje. (slovenski)

Če je oče česen in mati čebula, kako naj sin potem lepo diši? (italijanski)

Ni hujše vojne, kakor je tista, ki izbruhne v družini. (španski)

Ako mož ženo zmerja, jo otroci tolčejo. (slovenski)

Če vzgajaš moža, vzgajaš samo njega;

če vzgajaš ženo, vzgajaš celo družino. (arabski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 47

DECEMBER 1980

BOŽIČ: SVETI VEČER, KAJENJE IN KROPLJENJE, JASLICE, BOŽIČNO DREVO, PETJE BOŽIČNIH PESMI, POLNOČNICA... VSE TO SPADA K BOŽIČU, VENDAR JE BOŽIČ NEKAJ GLOBLJEGA: JE ZAVEST, DA JE PRIŠEL K NAM BOG IN DA SE NAM ODSLEJ STEKA NAŠE ŽIVLJENJE V BIVANJE Z NJIM. TO JE TISTO, KAR NAM POLNI O BOŽIČU DUŠO Z GLOBOKIM, ČISTIM VESELJEM, SPRIČO KATEREGA VSE ZEMSKO ZBLEDI.

DA BI DOŽIVELI TO VESELJE V POLNOSTI, ŽELI SVOJIM SODELAVCEM, NAROČNIKOM, BRALCEM IN PRIJATELJEM UREDNIŠTVO IN UPRAVA „DUHOVNEGA ŽIVLJENJA“.

Priprava na božič

Skoraj ni slovenske družine, ki ne bi na neki način slavila božiča. Vsaj pri jedi se pozna... Vendar naj bi se verna družina ne zadovoljila s tem. Božični prazniki morajo odmevati s svojo ganljivo in obenem pretresljivo vsebino tudi v družinskem krogu. K temu bodo pomagali tudi zunanji znaki „božične“ vernosti.

Ves advent je lepa priprava na božič in verjetno ga bodo težko versko bogato doživele družine, ki se ne bodo nanj pripravljale v tem času. Prvi dve desetki veselega dela rožnega venca — „ki si ga, Devica, od Svetega Duha spočela“ in „ki si ga, Devica, v obiskovanju Elizabete nosila“ — sta zelo primerni za premislek božične skrivnosti v pripravi.

Ponekod imajo navado, da jaslice, ki so nenadomestljiv viden znak tega praznika, začno pripravljati že v adventu, tako da za vsako adventno nedeljo pri teh jaslicah nekaj postore. Tako vidno pripravljajo prostor Novorojenemu, ki bo prišel.

To zunanjo pripravo jaslic naj dopolnjuje notranja. Ko na primer posujemo pot do hlevčka, povemo otrokom, da Jezus potrebuje pot v naše srce. Pa ne pozabimo, da to velja tudi za nas odrasle... Ko postavljamo hlevček, ne pozabimo na tiste, ki jim manjka primerno stanovanje, ali

ga nimajo s čim urediti. Skušajmo zase in za otroke najti konkretne oblike urejanja stanovanja kakšnemu staremu ali bolnemu človeku.

Na adventni venec, ki ga postavimo na mizo ali ga nad hlevčkom obesimo, prižgemo vsako adventno nedeljo po eno svečo več. Ob tem je prilika, da pri skupni molitvi preberemo kratek odlomek evangelija tiste nedelje.

Otroci imajo zelo radi žive jaslice, ko sami nastopajo v vloge Jožefa in Marije, angelov in pastirjev ter Jezuščka. Ko jih bomo na te vloge pripravljali in jim priredili čisto preprosta besedila, bomo sami doživljali nenehno sodobnost in otipljivost božiča — Boga med nami. Za to priliko jih naučimo kako novo božično pesem, ki je še ne znajo. Ob tem je tudi lepa priložnost, da sebi in malim sestavimo domače božične molitve.

Ali ne bi morda prekošata božična darila naredili nekoliko bolj skromna, ostanek namenjenega denarja pa poklonili potrebnim? Za božični večer nekateri povabijo k sebi take, ki bi bili sicer osamljeni, ker nimajo družine ali jo imajo daleč. Povejmo otrokom, da svete Družine Betlehemčani niso sprejeli... „Kdor vas sprejme, mene sprejme!“ nas je poučil Jezus.

Ob koncu marijanskega leta

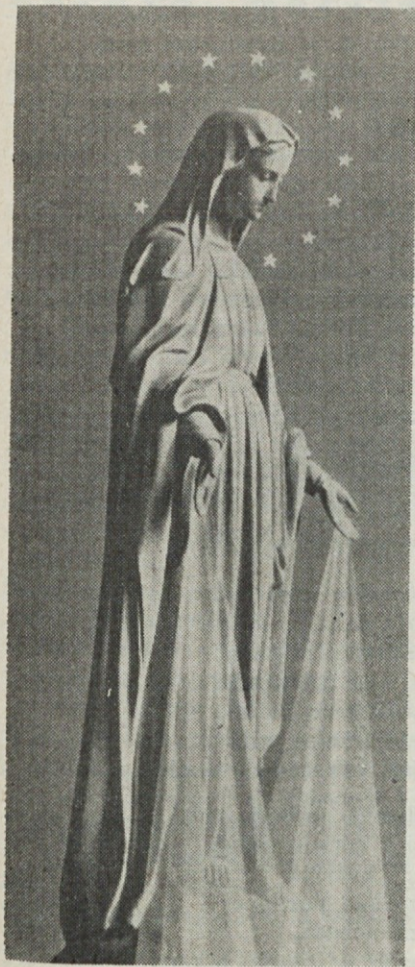
Letos, v Marijinem letu v Argentin, smo se bolj kot običajno zbirali ob Mariji, premišljevali verske skrivnosti, poglobljali svoje versko življenje, saj nam je Marija v tem

pogledu izredno svetel vzor. Nikdar ne bomo mogli izčrpati vsebine tiste popolne predanosti Bogu, ki jo najdemo v njenem življenju, kakršno nam slika evangelij. Kot Gospodova dekla je vzvišena nad vse, kar more človek doseči v svojem prizadevanju za krščansko življenje ali čim zvestejšo hojo za Kristusom.

Prav je, da jemljemo Marijo kot vzor vere, vzor kristjana in da nam je vedno pobožnost do Marije pot za versko poglobitev, za oblikovanje našega vsakdana iz vere, v duhu evangelija ali brezpogojne ljubezni do Boga in do bližnjega. Pobožnost do Matere božje naj v nas množi duha potrpežljivosti in utrjuje naše krščansko upanje. Usposablja naj nas za to, da bomo drugim luč, da bomo sol zemlje.

Marijo častiti se pravi predvsem živeti iz vere, biti predan v božjo voljo, zaupati v Boga. Lepo je, če izražamo svoje češčenje Matere božje z molitvami in pesmijo, toda vse to bi bilo prazno, kolikor si ne bi prizadevali za ustrezno življenje, kolikor bi vse to bila le lepa površina, pod katero bi se skrivalo nekaj povsem drugega. Kristus ni ničesar bolj zavračal kakor narejeno, navidezno pobožnost in pravičnost farizejev in pismoukov. Zato ne nehajmo nikdar povezovati marijanske pobožnosti z vsakdanjim življenjem.

Marija naj nas vodi h Kristusu, ki se je imenoval sam „pot in res-

nica in življenje“, ki brez njega ne moremo nič storiti, ki nas vabi, naj nosimo za njim svoj križ in z njim dosegamo zmago nad križem. Kristus je torej tudi v naši pobožnosti do Marije v središču našega duhovnega življenja, čeprav „po Mariji“. Marija noče in ne more nadomestiti Jezusa. Marija hoče biti le „Gospodova dekla.“

Marija naj nam pomaga pravilno pojmovati krščansko skupnost, ki v njej živi in deluje Kristus. Ker pa je Kristus predvsem tam, kjer

se ljudje med seboj ljubijo, kjer vlada med ljudmi resnično bratstvo, zato se ob Mariji učimo, kako naj v svoji sredi napravimo prostor njemu, ki je dejal, da bodo ljudje njegove učence spoznali po medsebojni ljubezni. Marija kot Mati nas uči ljubezni. Tudi zaradi tega si zasluži naziv „Mati Cerkve“, čeprav je ta naslov še bolj utemeljen v dejstvu, da je Kristusova mati.

S svojim življenjem pletimo kito cvetja Mariji v teku svojega življenja!

A d v e n t

Na mizi v izbi zemzeleni adventni venec molči, na prvo adventno nedeljo se prva sveča prižge, v zimsko jesen, brez sončnih sadov, drobna luč vdre, gola drevesa, brez pisane maske iz listja, osvetli, megleno upanje se na lubju spet v led ohladi; neizprosno kot življenje leto h koncu gre.

Medtem na adventnem vencu druga sveča zagori, svetlejši je plamen, v katerem utriplje smrtna slutnja, upanje je dvakrat močnejše, dve sveči gorita, in pričakovanje, dvakrat bolj skrivnostno, osvetlita.

Pod golimi drevesi raste žametno zelen mah in zlatorumena slama že na skednju čaka, vsak dan pri drugih vratih popusti mračni zapah. Na tretjo adventno nedeljo pastirji na pot gredó, ovčje črede stopajo za svečano ukrivljeno palico, kamele zapuščajo goščavo in nesejo žejnim vodó in tri sveče gorijo, trikrat močnejše, trikrat bolj svetló.

Na četrto adventno nedeljo bo plamen najbolj svetel, cerkovnik se bo po zasneženi poti v cerkev podal, gola drevesa bodo srebrno bleščeča božična drevesa, jaslice bodo postavljene, zibelka mehko poslana; božja beseda bo vse učlovečila za nebesa, skrivnostni, tihi advent bo prepeval: „Hozana, hozana!“

Milena Merlak

Zdrava, Marija

Kako bi te mogel, moja Gospa, lepše pozdraviti,
kako bi mogel z nekaj besedami polneje izraziti vse milosti,
s katerimi te je Bog obsul: tvoje brezmadežno spočetje, tvojo deviško
čistost, tvojo izredno svetost, kot če vzkliknem:

„Zdrava, Marija, milosti polna... sveta Marija...“

Kako bi lepše označil tvojo-edinstveno vlogo v našem odrešenju,
tvoje materinstvo, kot z besedami:

„...sad tvojega telesa — Jezus...“;

tvojo nenehno povezanost z Bogom pri njegovem delu:

„...Gospod je s teboj“,

naše občudovanje:

„blagoslovljena si med ženami...“

in naše brezmejno zaupanje, da lahko dosežeš prav vse:

„Mati božja, prosí za nas grešnike!“

Ta molitev, s katero se obračam k tebi, me tudi obvezuje,
da stopim ven iz svojega malega sveta, iz svoje sebičnosti,
da mislim na druge, saj molim:

„prosi za nas.“

Spominjaj nas, kakšni smo v resnici in zakaj se obračamo k tebi:

„prosi za nas grešnike...“.

In vsakikrat nam postavlja pred oči temeljno resnico, da ima naše
življenje tu doli svoj konec in da je le predigra pravega življenja:

„...prosi za nas ob naši smrtni uri...“.

Mar nam ni te molitve podaril Bog sam, kajti besede, ki jih
ponavljamo, je navdihnil Sveti Duh najprej nadangelu Gabrijelu,
nato sveti Elizabeti in nazadnje Cerkvi

Torej se, blagoslovljena Devica, obračam k tebi v imenu dobrega Očeta,
v imenu ljubljenega Sina in v imenu Svetega Duha.

Mati Marija, obljubljam ti, da bom to molitev odslej izgovarjal z večjo
vero, večjim zaupanjem in večjo ljubeznijo.

Tako si bom zagotovil tvoje materinsko varstvo zdaj in ob uri svoje smrti.

Fernard Lelotte

Molitev za družine

Bog Oče, od tebe prihaja vsako očetovstvo na nebu in na zemlji, ti si Ljubezen in Življenje; daj, da bo vsaka človeška družina na zemlji s pomočjo tvojega Sina Jezusa Kristusa, „rojeneda iz Žene“, in Svetega Duha, studenca milosti, postala pravo svetišče življenja in ljubezni za rodove, ki se vedno obnavljajo.

Tvoja milost naj vodi zakonce, da bodo mislili in delali za blagor svojih družin in vseh družin na svetu.

Daj, da bo ljubezen, utrjena z zakramentom sv. zakona, premagala slabosti in krize, skozi katere morajo včasih naše družine.

Daj, končno, te prosimo, po posredovanju svete nazareške Družine, da bo Cerkev med vsemi narodi sveta uspešno opravljala svoje poslanstvo v družini in po njej.

Vse to prosim iz srca tebe, ki si Življenje, Resnica in Ljubezen, v edinosti s Sinom in Svetim Duhom. Amen.

Janez Pavel II.

ZAKLETO MESTO

Morda bo le veter s teboj (in z menoj),
tako da še bolj si zapneva plašč,
ker veter ne more umreti.
Morda bo le nekaj rdečih svetlob
bedelo nad snom energijskih kašč
in mesto ti grad bo zakleti.

Spet tolikih let je božični večer.
Lahko bi potrkala z vso močjo
na duri, zapahnjene vase.
A kdo nama vzel bo tujine nemir
in z naše besede ljubeznijo
objel vse te kraje in čase?

Ozri se še enkrat (z menoj) v to temó:
kaj vidiš še eno rdečo luč?
Pod najinim dihom trepeče.
Nekoč sva Mu rekla „Presveto Telo“...
In ni se spreménil od tistih ur.
Kjer On je, božična je sreča.

Vladimir Kos

Kateheza - naloga in odgovornost

Včasih se starši pogovarjajo s svojimi sinovi in hčerami, kako je bilo v njihovi mladosti, in primerjajo, v kakšnih razmerah živijo mladi danes. Če so bili starši v svoji mladosti revni, če so morali trdo delati in trpeti pomanjkanje, bi radi danes vse storili, da bi njihovim otrokom šlo bolje. Hvala Bogu, da se veliki večini to tudi posreči. Kjer pa so starši dosegli blaginjo, bi jo radi ohranili ali celo izboljšali tudi za svoje otroke.

Ali velja to tudi na verskem in nravnem področju. Ali starši, ki so v tem pogledu trpeli pomanjkanje,

storijo vse, da bi njihovim otrokom šlo bolje? In starši, ki so imeli dobro versko vzgojo, ali hočejo to ohraniti ali celo izboljšati tudi za svoje sinove in hčere? Kdo bi si upal to trditi?

Ne kaže se izgovarjati na druge, ne na spremenjene čase, ne na družbo, ne na šolo in ne na duhovnike. Pri sebi je treba zastaviti. Tudi ni mogoče zanašati se le na druge in vse pričakovati od drugih. Resna priprava na življenje, verska vzgoja otrok, odraščajočih in mladih je naša skupna naloga in odgovornost.

To velja toliko bolj za katehezo in verouk, kjer gre za svobodno osebno odločanje, za uvajanje v versko življenje in za utrditev osebne krščanskega odločanja. Časi, ko je krščanska družba in okolje človeka tako obdajalo od vseh strani in je vera tako prepajala skoraj vse javno in zasebno življenje, da je bilo treba posebne odločitve za drugačno življenjsko usmerjenost, so že daleč za nami. Danes je nasprotno: treba je osebnega poguma in jasne osebne odločitve, če hoče kdo biti, živeti in se uveljaviti kot veren kristjan. Ker pa ne more biti pravi veren kristjan, kdor si ne prizadeva postati hkrati (ali celo najprej) pošten in dober človek, je toliko bolj potrebno, da se na življenjski poti ne znajde sam.

Kateheza je naša skupnostna za-

deva. Nihče se ne bi smel izgovarjati, da to ni njegova stvar, da tega ni sposoben, da njegovo sodelovanje ni potrebno, da nima časa, da so za to poklicani drugi. Kdor je kristjan, mora biti oznanjevalec in pričevalec, torej katehet, vsak na svojem mestu in vsak na svoj način sicer, a vsi v skupni zavzetosti in prizadevanju.

Splošna izkušnja pravi, da najbolj ostane za življenje, kar otrok dobi v domači družini in ob doživetjih prve mladosti. Na drugi strani pa človek najbolj pogreša in najtežje nadomesti to, česar mu tedaj niso dali na pot.

Alojzij Šuštar,
nadškof.

Benediktova misel

Morda se je komu zdelo nekoliko nenavadno, da smo v Evropi in vsem svetu praznovali letos leto sv. Benedikta. Le kaj naj bi ta svetnik, ki se je rodil pred 1500 leti, še mogel povedati ljudem našega časa? Od takrat je namreč preteklo silno veliko vode, časi so se spremenili in merila, ki so veljala takrat, so komaj še primerna za naš čas.

In vendar je zadeva čisto drugačna. Benediktova redovna pravila so sestavljena s tako pretanjenim čutom za človeka, za njegova notranja razmerja in sposobnosti, za družbo in krščansko občestvo, da jih še danes po pravici občudujemo. Kar je sv. Benedikt zapisal v svojih Pravidlih, je najprej sam preskusil. Redovnikom je ukazal samo to, kar more narediti povprečen človek. Nikakršnega herojskega samoodpovedovanja ni zahteval od njih, pač pa je zastavil okvirje, da more vsakdo do kraja razviti svo-

je posebne naravne in nadnaravne darove.

Benediktinska duhovnost upošteva obliko in red. Misliti v duhu sv. Benedikta pomeni postaviti stvari na pravo mesto ter znati razločevati in se odločati za resnične vrednote. Njegovo pravilo „Moli in delaj!“ je nekakšen aforizem, ki povzema duha pravilnega razmerja do duhovnih in tvarnih vrednot. Človek naj bi svoje ročno in umsko delo povezoval z molitvijo v pomenu pogovora z Bogom. Človeka usmerja kvišku, hkrati pa ga navaja k delu za preobrazbo sveta in za svojega bližnjega.

V Pravidlih je večkrat poudaril, da je treba hoditi v šolo in se izobraževati. Šola pa naj poleg naravnih znanosti človeka tudi usmerja k Bogu. Na pragu srednjega veka so benediktinci odpirali šole, tedaj edina žarišča izobrazbe in kulture. Najboljše pridobitve stare grške in rimske o-

Sveti večer na kmetih

Na dan pred božičnimi prazniki je bil že od samega svitanja po vseh Lipcah hlasten, mrzličen vrvež.

Ponoči ali pravzaprav šele potlej, ko se je naredil dan, je mraz spet krepko pritiskal, ker pa je prišel po nekaj mehkih in vlažnih meglenih dneh, je prevlekel drevje z ivjem kakor s steklenimi opilki ali pa z najbolj belim puhom; če celo sonce se je popolnoma olupilo in sijalo z modrega, kakor s tenkimi, presojnimi meglicami prepredenega neba, samo da je bilo še blede in otrplo kakor hostija, spravljena v monštranci; nič še ni grela, še nasprotno, mraz je bil čez dan še hujši in je še bolj pritiskal in postal nazadnje tako strupen, da je zapiralo sapo in so vsa bitja hodila v oblakih

.....
mike so te šole posredovale mladim evropskim narodom, zato imenujemo sv. Benedikta očeta evropske kulture.

Če velja pravilo, da moramo iz preteklosti zajemati za prihodnost, potem se gotovo smemo s hvaležnostjo spominjati sv. Benedikta, velikega človeka, kristjana, vzgojitelja, znanstvenika in svetnika.

sape kakor v meglenih ogrinjalih; vendar je ves svet postal sončen in se kopal v tako migotajočim, iskrenjem se blesku, v takem ostrem bliskanju, kakor da je kdo z diamantno roso posul sneg, da so kar oči bolele od gledanja.

Polja naokoli, zasuta s snegom, so ležala bela, lesketajoča se, pa gluha in mrtva; samo včasih je kak ptič priletel čez spreminjaste beline, da je samo njegova črna senca zamigljala po njivah, ali pa se je jatica jerebic sklicevala pod zasneženimi grmi in se boječe, previdno pomikala naskrivaj proti človeškim bivališčem, pod polne stoge; spet drugje, ampak le poredkoma, se je začrnil kakšen zajček, poskakljal po snegu, postavil možička in kopal skozi otrdelo skorjo, da je stekel nazaj v hosto, pokrito s srežem in zameteno s snegom, premrlo od mraza. — Po snežnih planjavah, ki jih ni bilo mogoče z očmi objeti, je bilo prazno in gluho in samo tu pa tam v sinjih daljavah je bilo slutiti vasi, sivkaste sadovnjake, temnejše gozdove in lesketajoče se zamrzle struge.

Prediren in od mrazečih pobliskov sijoč mraz je vel po vsem svetu in vse prešinjal z zledenelo tihoto.

Noben krik ni zmotil odrevenele-

ga molka polj, noben živ glas ni zatrepetal, še piš vetra ni zašumel po suhem, iskrečem se snegu — samo kdaj pa kdaj, le poredko je od cest, izgubljenih v zametih, pritaval jokajoč glas zvonca in škripanje sanic, pa tako slabotno in oddaljeno, da ga še ni bilo mogoče do kraja dojeti, še ne razločiti, od kod in kje, pa je že odzvončklal in popolnoma izgubil v tihotnosti.

Po cestah v Lipcah pa je bilo na obakraj jezera vse živo od ljudi in hrupno; veselo, praznično razpoloženje je trepetalo v zraku, prešinjala ljudi in se oglašalo še celo v živalih; vpitje se je razlegalo po zvenečem, mrzlem zraku kakor muzika, radosten smeh se je glasil z enega konca vasi do drugega, veselje je kipelo iz src; psi so se kakor ponoreli valjali po snegu, lajali od užitka in se podili za vranami, ki so se potikale okoli hiš; po hlevih so hrzali konji, iz kravjih hlevov se je oglašalo zapotegnjeno, koprneče mukanje in še sneg je nekako radostneje škripal pod nogami; krivine sani so žvižgale po trdih, zvoženih cestah, dimi so bili kakor modri stebri in ravni kot sveče, kakor bi jih izstrelil, hišna okna pa so tako metala zajčke v soncu, da je jemalo oči — in vsepovsod je bilo polno direndaja, otročajev, vrišča, gagaajočih gosjih jat, ki so se pomenkovale ob bregovih, in polno sklicevanj; po cestah je bilo vse živo ljudi, pred hišami, po zavrteh in skoz zasnežene sadovnjake so vsak trenutek rdeče poblisnila volnena krila, ko so ženske tekale v hišo, da so se z drevesc in grmov, ob katera so

se spotoma zadevale, z drugega za drugim usipali curki snega ali pa srebrnkast prah.

Ta dan še celo mlin ni ropotal, saj se je ustavil za čez vse praznike, zato je samó mrzlo steklo bistrave vode, spuščene na šum, klokotajoče pelo in nekje onkraj njega, po močvirjih in barjih, so se iz kadečih se meglenih sopar vzdigovali kriki divjih rac in so krožile cele njihove jate.

Po vseh hišah so zračili prostore, pomivali, ribali, potresali hiše, eže in še celo sneg pred pragi s svežim igličevjem, tu pa tam pa so tudi belili počrnele peči; povsod so hiteli peči kruh in praznične potice, pripravljati slanike, drobiti v neglaziranih posodah mak za štruklje.

Bližal se je namreč božič, praznik božjega Deteta, veseli dan čudeža in Jezusovega usmiljenja nad svetom, blagoslovljen počitek po dolgih, delovnih dneh; in tako se je tudi v ljudeh predramila duša iz zimske odrevenelosti, se otresla sivine, se vzdignila in stopala vsa radostna, notranje živo prežeta naproti Gospodovemu rojstvu!

Tudi pri Borinovih je bilo ravno tako hrupno, ko so tekali sem ter tja in pripravljali.

Stari se je še pred dnem odpejkal s Petrkom v mesto nakupovat.

Pri hiši pa so se pridno sukali; Južka je po tihem pripevala in strigla iz barvastega papirja čudne reči, ki naj bi jih potlej nalepila bodisi na tramove ali pa tudi na okvire svetih podob, da bi bilo videti, kakor da so poslikane z živimi barvami, da človeku kar zamiglja

pred očmi. Jagna je imela čez komolce zavihane rokave, ko je v nečkah mesila testo in z materino pomočjo pekla tako dolge štruice, da so bile videti kakor grede na vrtu, na katerih sejejo peteršilj, ali pa hlebce, posebej bele iz presejane moke — in se pri tem urno obračala, saj je testo že shajalo in je bilo treba napraviti hlebčke; kolač s sirom in z medom se je že grel pod pernico in čakal, da ga dene v peč.

Vitek je imel naročeno, da mora skrbeti za ogenj in nakladati polena, vendar so ga videli samo pri zajtrku, potlej je pa pri priči kdo ve kam izginil.

Roho, ki ga je Borina za čez vse praznike vzel v hišo, je tičal že od

navsezgodaj zjutraj v cerkvi; potlej sta tam skupaj z Jambrožijem krasila oltarje in stene s smrečjem, ki ga je napeljal farovski hlapec.

Šlo je že proti poldnevu, ko je Jagna napravila kruh; pripravila je hlebčke na deski in jih še otepla in namazala z beljakom, da ne bi v ognju preveč razpokali, ko je Vitek pomolil glavo skozi vrata in zavpil: „S koledo gredo!“

Že od navsezgodaj zjutraj sta namreč Jašo, starejši organistov sin, tisti, ki je bil v šolah, in njegov mlajši brat raznašala oblate po hišah.

Stopila sta v hišo in pozdravila. Jašo je po košu začel iskati oblate in potegnil na plan največji in naj-

lepši zavojček, ki je bil prevezan z zlatim trakom in obložen še z barvastimi oblati. Jagna ga je položila na krožnik pod križem, potlej pa prinesla dobršen lonček lanenega semena in šest jajčkov.

Večer je bil že pred durmi; sonce je zahajalo za hosto in rdeča zarja se je razlivala po nebu in krvavih ribnikih, da je bilo videti, kakor da sneg gori in kakor da je posut z žerjavico — vas pa je bila čedalje bolj gluha in tiha; po dvoriščih je bilo čedalje bolj tiho in na cestah čedalje bolj praznično. Oddaljena polja so tonila v polmrak, zimski večer se je hitro zgrinjal in jemal zemljo v svoj objem, mraz pa se je tako krepil in tako pritiskal, da so cikle glasneje odmevale po snegu in da so se šipe poslikale s čudnimi ledenimi rožami in vejicami...

Vas je izginila v sivi, snežni temi, kakor da se je razlila, da ni bilo več videti ne hiš ne plotov ne sadovnjakov, samo nekaj lučk je ostro in gosteje kakor po navadi migljalo, saj so se povsod pripravljali na sve-ti večer.

V vseh hišah, naj bo že pri bogatinih ali pri kajžarjih ali pa pri največjih revežih, so se praznje oblačili in čakali na blagoslov; povsod so v kot na vzhodnem koncu postavili snop žita, pogrnili klopi ali mize z beljenim platnom in pogledovali skozi okna, kdaj se prižge prva zvezda.

Takoj v začetku večera so bile še nekako nevidne, kakor je navadno ob mrazu; brž ko so pogasile zadnje zarje, se je namreč začelo nebo

pregrinjati z nekakšnimi sinjimi dimi in se v celoti pogrezati v rjavkasto sivino.

Južka in Vitek sta bila čisto pre-mrla, ker sta stala na preži pred verando, kdaj bosta zagledala prvo zvezdo.

„Lej jo! Lej jo!“ je na lepem zakričal Vitek.

Tedaj je pogledal ven Borina in pogledali so tudi drugi.

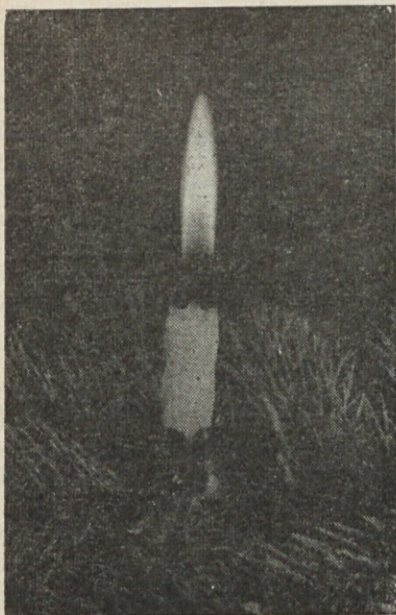
Resnično je bila, tik nad vzhodom, kakor da so se razparale sive zavese, da se je iz globokih temno modrih globin rodila zvezda in nekako kar vpricho njih rasla, letela, pršila svetlobo naokoli, se čedalje bolj svetila in prihajala čedalje bliže, dokler ni Roho pokleknil v sneg in za njim še drugi.

„To je zvezda treh kraljev, betlehemska zvezda, ob katere luči se je rodil naš Gospod, naj bo hvaljeno njegovo sveto ime!“

Pobožno so ponavljali za njim in se z očmi vpjajali v oddaljeno svetlobo, v pričo čudeža, v vidno znamenje, da se je Gospod usmilil sveta.

Srca so jim začela utripati v vdani hvaležnosti, v goreči veri in zaupanju; sprejemala so vase to čisto luč kakor sveti ogenj, ki uničuje vse zlo kakor zakrament.

Zvezda pa je bila čedalje večja in je plavala že kakor ognjena krogla; modrikasti žarki so se širili od nje kakor naperke svetega kolesa in se iskrili na snegu, da so s svetlečimi se brizgi preganjali temo, za njimi pa so se kakor zveste služabnice spuščale z neba druge, številne, v neprešteti in nepregledni množici, da se je nebo pokrilo z lesketajočo

se roso in da se je nad zemljo razpela sinja ponjava, kakor posuta s srebrnimi žeblički.

„Čas je večerjati, ker je Beseda postala meso!“ je rekel Roho.

Stopili so v hišo in pri priči posedli okoli visoke in dolge klopi. V hiši je zagospodarila slovesna tiho-ta. Borina se je pokrižal in razdelil oblat med vse; pojedli so ga s spoštovanjem kakor Gospodov kruh.

„Kristus se je rodil ob tej uri, zato naj se vsako bitje okrepi s svetim kruhom!“ je rekel Roho.

In čeprav so bili lačni, ker so ves dan živeli ob suhem kruhu, so jedli počasi in spodobno.

Najprej je bila pesna kislja juha, pripravljena z gobami in s celim krompirjem, potlej so prišli slaniki, povaljani v moki in ocvrti na

konopljenem olju, potlej pa še pšenični cmoki z makom; potem je Jagna prinesla zelje z gobami, ravno tako dušeno na olju, nazadnje pa postregla s pravo slaščico, namreč s štruklji iz ajdove moke, namazanimi z medom in pečenimi na makovem olju; pri vsem tem so prigrizovali navaden kruh, ker se ni spodobilo, da bi na tak dan jedli kolače ali pa štruče, ker so bili umešeni z mlekom in maslom.

Jedli so dolgo in le redko je kateri od njih spregovoril kakšno besedo, tako da je bilo slišati le škretbetanje žlic ob robove in mlaskanje.

Še preden so končali, je nekdo potrkal na okno. „Gotovo je kdo potreben pomoči; na ta dan ne sme nihče ostati lačen in brez strehe nad glavo,“ se je oglasil Roho, vstal in šel odpirat vrata. Bila je Jagustinka; ponižno je obstala za durmi in vsa v solzah, ki so se ji usipale kakor grah, po tihem zaprosila:

„Dajte mi kakšen kot in vsaj tisto, kar ste namenili psu! Usmilite se sirote...“

„Sedite k nam. Morali bi bili priti že takoj zvečer...“

In zelo dobrosrčno je napravil prostor zraven sebe.

V hiši je bilo toplo, pristrčno, pobožno in tako slovesno, kakor da bi med njimi ležal sam otročiček Jezušček.

Velik in ves čas vzdrževan ogenj je veselo prasketal na ognjišču in razsvetljeval vso hišo, da so se svetlikala stekla na svetih podobah in so rdečkasto žarele šipe z ledenimi rožami; zdaj so sedeli na klopi

pred ognjem in se po tihem in resnobno pogovarjali.

Potlej je Jagna skuhala kave; močno so jo sladkali in počasi pili.

Roho je potegnil iz notranjega žepa molitvenik, ovit z rožnim vencem, in začel iz njega brati s tihim in na vso moč vznemirjenim glasom:

„In tako je prišla k nam novica, da je Gospoda rodila Devica; da se je v judovski deželi, v mestu Betlehemu, v revščini rodil naš Gospod; na svet je prišel na slami, v bor-nem hlevčku, med voličkom in osličkom, ki sta mu bila v tej tihi, radostni noči kot brata. In ravno ta zvezda ki še danes sveti, se je takrat prižgala za božje Detece — in pokazala pot trem kraljem, ki so bili mehkega srca in so prišli iz daljnih krajev, izza nepreglednega morja, prihiteli izza visokih gora z darovi, da bi izpričali resnico.“

Dolgo je prebiral to zgodbo in glas se mu je vzdigoval in omedleval in prehajal v petje, da je bilo, kakor da moli svete litanije; in vsi so pobožno sedeli in molčali, s tihimi srci zaverovano poslušali in duše so jim trepetale, zaslepljene od čudeža in prešinjene z najbolj živim občutjem Gospodove ljubezni, namenjene ljudem.

Joj, Jezus moj ljubljeni! V revni štalci si se moral roditi, v tistih daljnih krajih, med tujci, med grdimi Judi, med hudobnimi brezverci! In v taki revščini in v takem mrazu! O ti presveti Jezušček, o presladko Detece! ... Tako so pre-mišljevali in srca so jim razbijala od sočutja in duše so se jim vzdigo-

vale in letele po svetu kakor ptički, noter v deželo Gospodovega rojstva, v tisti hlevček, k tistim jaslim, nad katerimi so prepevali angeli, k svetim nogam deteta Jezusa so padli s srci in z vso močjo goreče vere in se z vsem zaupanjem predajali kot najzvestejši služabniki na veke vekov, amen!

„In da je Gospod Jezus hotel toliko pretrpeti!“ so drug za drugim govorili in preudarjali, ko je končal; Roho pa jim je na to rekel:

„Saj je mogel rešiti ljudi samo s svojim trpljenjem in svojo žrtvijo, če pa bi tega ne storil, bi satan popolnoma zagospodaril nad svetom in dobil vse duše zase.“

„Vitek, prižgi leščerbo, pojdemo h kravam,“ je dejala gospodinja. „V tej noči Jezusovega rojstva tudi vsaka žival razume človeško govori-co in lahko sama spregovori, saj se je Gospod rodil med njimi. Če le kdo, ki je brez greha, spregovori — mu odgovorijo s človeškim glasom; danes so toliko vredne kakor ljudje in čutijo obenem z njimi, zato jih je treba ravno tako pogostiti z oblatom...“

Jagna je prelomila oblät na pet delov, se nagnila nad vsako kravo, ji napravila sveti križ med rogove in ji vtaknila kos oblata v gobec, na širok, raskav jezik.

Vsako bitje, vsaka travica, pa naj bo še tako drobčkana, vsak naj-manjši kamenček, še celo zvezda, ki se komaj vidi — danes vse bedi, vse ve, da se je rodil Gospod.

Roho je začel pripovedovati vse mogoče zgodbe, primerne za ta dan. In dolgo je govoril, da bi lepše ne

mogel niti župnik na prižnici. Potem so prepevali pobožne pesmi, ker pred polnočnico ni primeren čas za kolednice.

Pri priči so utihnil, ker so zaslišali v hišo oster, prediren glas ta malega zvona.

„K polnočnici vabi, morali se bomo vzdigniti!“

Čez kakšen očenaš so že vsi odšli. Noč je bila mrzla, polna migljajočih zvezd, modrikasta. Zvonček je še kar naprej pel in kakor ptiček žvrgolet in klical v cerkev.

Ljudje so že prihajali iz hiš; tu pa tam se je skozi odprta vrata ulila reka luči in zamigotala kakor bliskavica, tu pa tam so ugasnila okna, včasih se vzdignil kakšen glas v temi, kdo je zakašljaj, pod nogami je zaškripal sneg, ponavljala se je beseda Bog, s katero so se pozdravljali, in čedalje bolj na gosto so se nejasno premikali v sivkasto modrikasti noči in se pomikali v gručah, da je bilo v suhem zraku slišati samo topotanje nog.

Kdor je bil količkaj živ, je šel v

cerkev, po hišah so ostali samo hudo stari, bolni ali pohabljeni.

Od daleč je bilo že videti razsvetljena cerkvena okna in na stežaj odprta glavna vrata, skozi katera je drla svetloba, ljudje pa so plavali po nji in tekli kakor voda; počasi so napolnjevali notranjost, okrašeno z jelkami in smrekami, da je nekaka gosta goščava zrasla v cerkvi, se stiskala k belim stenam, obraščala oltarje, se vzdigovala s klopi in se s krošnjami dotikala skoraj obokov, pri tem pa se zibala in premikala pod pritiskom tega živega valovanja in se zagrinjala z meglo, s soparico dihanja, izza katere so komaj migljale iskreče se luči oltarjev.

Ljudje pa so še kar naprej prihajali in pritekali brez konca in kraja...

Cerkev je bila natlačeno polna, do zadnjega prostorčka pod korom, tako da so zadnji morali moliti očenaše kar zunaj na mrazu pred vrati.

Župnik je pristopil k prvi maši in orgle so zaigrale; ljudje so se razgibali, se sklonili in zdrknili na kolena pred Gospodovim veličastjem.

In že je vse potihnilo, nihče ni pel, vsi pa so molili, zagledani v duhovnika in v svečko, ki je plamenela visoko nad oltarjem, orgle so bučale s potišanimi in tako pristrčnimi glasovi, da je šel vmes mraz po kosteh; včasih se je župnik obrnil, razširil roke in spregovoril na glas sveto latinsko besedo, ljudje pa so stegnili vratove, globoko zavzdihnil, se sklonili v pobožni ské-

sanosti, se trkali na prsi in goreče molili.

In potem, ko je bilo maše konec, je župnik odšel na prižnico in dolgo govoril; poučeval jih je o svetem dnevu, svaril pred hudim, grmel nad njimi, krilil z rokami, jim govoril z žgočimi besedami, da je marsikdo bridko zavzdihnil, se marsikdo trkal na prsi, marsikdo v zavesti krivde obujal kesanje, se marsikdo globoko zamišlil; marsikateri od tistih, ki so bili mehkejše narure, zlasti pa še ženske, so jokali — župnik je namreč govoril tako razumno, da je šlo vsakemu naravnost do srca in do pameti. . .

In šele pred drugo mašo, ko so bili ljudje zaradi molitve že malo omehčani, so spet zagrmle orgle in župnik je zapel:

„Tam na slam'ci, v revni štal'ci.“

Ljudje so zavalovali in se vzdignili s klečalnikov; vsi so pri prič

pritegnili v pesmi in zapeli na vsa pljuča in na vso moč, da je kot z enim glasom zagrmelo:

„K njemu hitimo!“

Zatrepetalo je drevje in zamigo-tale so luči od pristrčnega viharja glasov. In že so bili vsi ena duša, ena vera in en glas, da so kakor en človek peli in da je bila pesem mogočna, kipeča iz vseh src in hiteča pred božje Dete in pred njegove svete noge.

Ko je bila za njimi tudi že druga maša, je začel organist igrati božične pesmi s tako poskočnimi napravi, da se je bilo težko premagovati; vsi so se pomikali, pocepetavali se obračali proti koru in veselo na ves glas peli božične kolede za orglami.

Vladislav Stanislav Reymont
(Odlomek iz romana Kmetje,
— prevedel Janko Moder.)

MARIJA POMAGAJ

O bodi med nami, ljubljena Mati,
Marija Pomagaj je tvoje ime,
Marija Pomagaj — so tvoji
pogledi, Marija Pomagaj —
je tvoje srce.

Marija Pomagaj, prosim zaupno,
saj nihče še prosil ni tebe zaman,
za morje solza si že ti posušila,
za svet brez meja začelila si ran.

Ostani med nami, ljubljena Mati,
Marija Pomagaj je tvoje ime,
Marija Pomagaj — so tvoji
pogledi, Marija Pomagaj —
je tvoje srce.

Slovenski kristijan v zgodovini

KAKO JE BILO S SLOVENSKO CERKVIJO DOMA PRVIH OSEM LET
PO KONCU VOJNE?

Prva doba odnosov med slovensko Cerkvijo in državo sega do razglasitve Zveznega zakona o pravnem položaju verskih skupnosti (27. maja 1953). Za to dobo je značilna **popolna brezpravnost Cerkve**.

Nasilni vdor nacizma in fašizma aprila 1941 je bil za slovensko Cerkev velik udarec. Konec 1941 je bilo na Štajerskem le še 20% duhovnikov; ostale so izselili, nekaj pobili, nekateri so se razkropili. Na Gorenjskem je ostalo le 5 upokojenih duhovnikov. Ves verski tisk je bil zatrt, verske organizacije razpuščene, cerkvene hiše večinoma zaprte. Italijani Cerkve niso naravnost preganjali, so pa namerno dopustili revolucijo, ki je pobila 33 duhovnikov in nekaj sto katoliških laikov; odpor proti revoluciji je pa zahteval tisoče žrtev na obeh straneh.

Maja 1945 je prevzela v Sloveniji oblast KPS. Kljub novi ustavi, ki je ločila Cerkev od države in dovolila svobodo vesti in bogoslužja, **verske svobode ni bilo**.

Duhovniki in bogoslovci

Po že končani vojni je bilo brez sodnega postopka ubitih ali pa s sodnim postopkom na smrt obsojenih iz ljubljanske škofije 23 duhovnikov in 23 bogoslovcev, v je-

čo pa v tem in naslednjem obdobju poslanih 272 duhovnikov (več kot 80%).

V tem času so duhovnike pogosto obmetavali s kamenjem in jajci ali jih fizično napadali, tudi v cerkvah med mašo. Ljubljanskega škofa Vovka je v Novem mestu režimski plačanec polil z bencinom in zažgal. Za svoje dejanje je dobil deset dni pogojnega zapora.

Jeseni 1949 je bilo ustanovljeno Cirilmetodijsko društvo katoliških duhovnikov, s katerimi je hotel režim duhovnike razdvojiti in izigrati proti škofom in Rimu. Društvo je nudilo svojim članom posebne ugodnosti (zdravniško pomoč, zavarovanje, pokojnino), pa tudi režim je bil do njih strpen (OZNA jih ni zasliševala, lažje so dobili dovoljenje za pouk verouka, časopisje jih ni napadalo).

Pomladi 1948 so morale redovnice v petih urah zapustiti bolnice, v katerih so delale kot bolniške sestre, ali pa izstopiti iz reda.

Cerkve in cerkvene zgradbe

Režim je v tem obdobju zapiral in zasegal cerkve, „neznanci“ pa so skrunili kapelice in znamenja. V Ljubljani so cerkev Sv. Jožefa namenili za filmski atelje, karmeličansko cerkev so porušili, križanke dali starokatoličanom. Cer-

kev na Ptujski gori so za dolgo spremenili v muzej, prav tako cerkev na blejskem otoku. Dovoljenj za zidavo novih cerkva niso dajali.

Večino župnišč so zasedli s tujimi strankami, posebno še z družinami miličnikov in uslužbencev OZNE. Župnim uradom so vzeli cerkvene knjige in jim jih dolgo niso vrnili. Prav tako so zaplenili vse prosvetne domove in večino poslopij za dobrodne namene.

Vse cerkvene vzgojne zavode si je režim prisvojil (med drugimi škofove zavode v št. Vidu nad Ljubljano ter novozgrajeni bogoslovji v Ljubljani in Mariboru). Od 152 redovnih hiš jih je ostalo le nekaj deset za onemogle redovnike in redovnice.

Nova oblast je hotela Cerkev tudi gospodarsko uničiti. Z agrarno reformo so 1945 brez odškodnine nacionalizirali gospodarska posestva z nad 30 ha, cerkvam so nalagali težke davke, prepovedali bero, duhovnikom določali davke po dohodkih, ki so si jih finančne oblasti pogosto same izmišljale. 1952 so pobirali od duhovnikov davke za nazaj (1947-1951), češ da so bili tedaj davki prenizko določeni. Vrsta duhovnikov je bila tedaj obsojena zaradi „odtegotvanja“ davkov.

Verouk in bogoslovna fakulteta

Ker je 1946 93% izrazilo željo, da hočejo verouk v šoli, je bil ta skrajša še dovoljen. Ovirali so ga s tem, da duhovnikom niso dali takoj ali pa sploh ne obrtnega(!)

dovoljenja, da so odmerjali verouku najslabši čas ali pa ob tistem času prirejali za otroke zabave. Kmalu so verouk iz šole pregnali, pa je bilo poučevanje tudi v cerkvah pogosto težko, ker je moral imeti duhovnik tudi za to posebno dovoljenje, ki ga pa vsakdo ni dobil.

Mnogi učitelji, ki otrok niso hoteli učiti v poganskem duhu, so bili iz šol odstranjeni, mnogo učencev, ki so hodili v cerkev, je bilo ovadenih in zapostavljenih.

V začetku 1952 je bil ljubljanski bogoslovni fakulteti odvzet značaj visoke šole v sklopu univerze.

Verski tisk in organizacije

Pred vojno je izhajalo v Sloveniji 65 verskih in katoliških listov. 9 katoliških tiskarn in 28 založb je tiskalo in izdajalo množico verskih knjig v visoki nakladi. V prvem povojnem obdobju je bil katoliški tisk zatrt. Takoj po vojni je režim zaplenil po katoliških tiskarnah in založbah vse verske in vzgojne knjige, nato pa še tiskarne in založbe same.

Do l. 1953 so izšle le tri knjige: Sveto pismo nove zaveze, Pastoralna psihologija in molitvenik Bog s teboj. Mohorjeva družba v Celju je smela izdajati le knjige z „nevtralno vsebino“. Nekaj časa sta izhajala v Mariboru Verski list, v Ljubljani pa Oznanilo; leta 1952 je bilo izhajanje ustavljeno.

Ponatisa katekizma za ljudske

šole oblasti niso dovolile. Ko je Rim podaril škofu Vovku 10.000 katekizmov, je ljubljanska vlada skoraj vso pošiljko zasegla (čeprav je zvezna vlada dala dovoljenje za uvoz), škofu Vovku pa uprizorila proces in ga kaznovala z denarno globo.

Istočasno se je razplamtela protiverska propaganda po tisku in radiu: napadali in smešili so duhovnike, na dolgo poročali o procesih proti duhovnikom in širili marksizem po šolskih knjigah.

V verskih in katoliških organizacijah je bilo pred vojno nad 200.000 vernih Slovencev in Slovenk. Novi režim je te organizacije takoj po prevzemu oblasti vse do zadnje zatrl.

Sklep

Opisani položaj Cerkve v novi Jugoslaviji so jugoslovanski škofje opisali v spomenici 1952 takole: „Predvsem ugotavljajo katoliški škofje, da v Jugoslaviji ni prave verske svobode. Svoboda vesti in svobodno opravljanje bogoslužja, o katerih govori jugoslovanska ustava v čl. 25, je praktično omejeno na delno svobodo bogoslužja.“ Ta „svoboda“ bogoslužja npr. ne ovira, da ne bi „OZNA ugotavljala, kdo hodi hodi v cerkev. Obiskovalci cerkve so zapostavljeni (pred 1951 pri razdeljevanju živilskih kart, nato pri iskanju služb). Vojakom in katerimkoli nosilcem uniform je kljub temu najstrožje prepoveda-

no hoditi v cerkev. Obstaja pa svoboda preprečevanja in zasramovanja bogoslužja in njegovih služabnikov, ki sega prav v notranjščino cerkva. Vse bogoslužne slovesnosti zunaj cerkve so kljub temu prepovedane. Kljub temu je prepovedano bolnikom v bolnišnicah, jetnikom in predvsem na smrt obsojenim podeljevati svete zakramente. Policija kljub temu strogo nadzira pridige v cerkvi. Govor, ki se modro drži v mejah cerkvenega nauka, se lahko napačno razume in tolmači kot poziv k sabotazi, k boju zoper režim in k vstaji.“

Ta spomenica in pa pastirsko pismo jugoslovanskih škofov svojim duhovnikom, naj ne vstopajo v CMD in podobna društva, sta bili povod, da je jugoslovanska vlada obdolžila Vatikan vmešavanja v notranje zadeve države. Ko je bil konec novembra l. 1952 zagrebški nadškof Stepinac v konfinaciji imenovan za kardinala, je vlada diplomatske zveze z Vatikanom prekinila.

Kljub pritisku v prvem obdobju po vojni režimu ni uspelo Cerkve na Slovenskem streti: pri ljudskem štetju pomladi 1953 se je priznalo za katoličane 83,3% Slovencev.

Posebno vprašanje pa je, kdaj bodo odgovorni vse opisane krivice popravili: doslej jih še ni so. Sleherni narod lahko živi in uspeva le, če so pretekli računi poravnani.

(Naša luč)

Listina v evtanaziji

Človekova želja po popolni svobodi je lahko vzgon za hitrejši napredek ali pa tudi ne. Svoboda vsakega posameznika omejujejo pravice in svoboščine drugih in ne nazadnje tudi družbe, katere član je. Nekoliko drugačna so ta razmerja, kadar se mora človek soočiti z zadnjo zemeljsko resničnostjo — smrtjo. Tu gre v prvi vrsti za njegov odnos do samega sebe in — če je veren — tudi njegovo razmerje do Boga.

Cerkev je vedno zagovarjala vrednost življenja; zanjo predstavlja temelj vseh dobrin ter pogoj za sleherno osebno in socialno dejavnost. Življenje je nekaj svetega in nihče ne more z njim svobodno razpolagati. Še več. Za kristjana je življenje dar božje ljubezni, zato ga mora negovati in ga narediti rodovitnega. V skladu z evangelijem in naukom rednega cerkvenega učiteljstva je mogoče nekako takole oblikovati glavna krščanska načela o življenju:

— Nihče ne sme ogrožati nedolžnega življenja katerega koli človeka; s tem bi se namreč uprl božji ljubezni in žalil osnovne človekove pravice.

— Vsak človek mora živeti življenje po božjem načrtu. Življenje mu je dano kot vrednota, ki mora že na tem svetu roditi sadove, njegovo izpolnitev pa mo-

ramo pričakovati v večnem življenju.

— Po krščanskih načelih ni dovoljen samomor kakor tudi ne umor. Takšno dejanje bi pomenilo zavračanje najvišje božje oblasti in načrta božje ljubezni. Samomor je tudi zanikanje ljubezni do sebe, zanikanje naravnega čuta do življenja, beg pred dolžnostjo ljubezni in pravičnosti do različnih skupnosti. Pri tem pa seveda moramo priznati, da pride včasih človek do takšnega duševnega stanja, da je osebna krivda bistveno zmanjšana ali pa je sploh ni. Nikoli tudi ne smemo metati v isti koš samomora in zavestnega žrtvovanja življenja zaradi višjih vrednot, kakor na primer nedotakljivost vere, zveličanje duš ali služba bratom.

O samomoru in splavu je Cerkev tudi v zadnjem času že odločno povedala svojo besedo. Zadnja izjava kongregacije za verski nauk, ki so jo s papeževim odobrenjem izdali v Rimu to poletje, pa govori o evtanaziji.

Etimološko je beseda evtanazija pomenila nekoč smrt, brez hudih bolečin. Danes se je pomen nekoliko premaknil. V širšem pomenu besede pomeni evtanazija niz zdravniških ukrepov, ki bolniku lajšajo bolečine vse do zadnjega življenjskega boja, pa čeprav so ti ukrepi združeni z ne-

varnostjo, da bodo nekoliko pospešili smrt. Evtanazija v ožjem pomenu besede pa je direktna povzročitev smrti iz usmiljenja. Listina kongregacije za verski nauk ima zelo natančno definicijo: „Z besedo evtanazija označujemo dejanje ali opustitev, ki sama na sebi ali načrtno povzroči smrt, da bi tako bolniku prihranili bolečino. Evtanazija je torej v hotenem sklepu in v razlogih za postopek, ki ga uporabljamo.“

Ni je sile na svetu, ki bi mogla dopustiti ali zaukazati umor nedolžnega človekovega življenja. Pri tem ni važno, ali gre za zarodek pod materinim srcem, odraslega človeka v polni moči ali oslabelega starčka oziroma umirajočega. Poleg tega ne sme nihče za takšno dejanje zaprositi niti zase niti za drugega. Tukaj gre namreč za kršenje božjega zakona, za zametavanje dostojanstva človekove osebe, za zločin proti življenju in krivico do človeštva kot celote. Listina govori tudi o olajševalnih okoliščinah, o neznošnih bolečinah in težkem duševnem stanju, ki človeka nagne, da prosi za smrt ali jo povzročiti drugemu. Osebna krivda je lahko zmanjšana ali pa je sploh ni, objektivno pa je takšen poseg kljub temu zlo. Tudi nujne prošnje bolnikov, ki včasih prosijo za smrt, ne moremo vedno razumeti dobesedno; bolnik si poleg zdravstvene nege želi tudi ljubezni in prošnja za smrt je posta-

la le prošnja iz stiske, osamljenosti in premajhne ljubezni.

Bolečina je del našega življenja. Ko smo zdravi, nas opozarja na nevarnost, kadar pa pre-raste meje znosnosti, postane hudo breme. Ločitev od življenja je gotovo združena z bolečinami in trpljenjem; trpljenje pa ima posebno mesto v božjem zveličavnem načrtu in nekateri bolniki prav iz tega razloga ne želijo pretirane uporabe sredstev proti bolečinam. Nikakor pa to ni pravilo; dovoljeno je uporabljati vsa običajna zdravila proti bolečinam (analgetike), pa čeprav utegnejo ta sredstva privedi do nezavesti ali končno tudi do smrti. Odločiti mora seveda zdravnik.

Pogosto slišimo trditev, da ima človek pravico umreti. Gotovo, saj je smrt del naše stvarnosti. Seveda pa pri tem ne gre za pravico, da bi kdo sebi ali drugemu prizadejal smrt; o pravici do smrti govorimo v zvezi z uporabo različnih sodobnih sredstev, ki človeka ohranjajo pri življenju. Moralisti jih delijo na redna in izredna sredstva. Listina izpoveduje jasen nauk:

„Dolžnost vsakega človeka je, da poskrbi za svoje zdravje in zdravljenje. Tisi pa, ki jim je zaupana skrb za bolnike, morajo z vso skrbnostjo opravljati svoje delo in uporabljati tista zdravila, ki so nujna in koristna... Ni še dolgo, ko so učitelji moralnega nauka učili, da ne morejo nikoli zapovedati uporabe iz-

rednih zdravil. To stališče, ki načelno še vedno velja, se nam zdi danes morda nekoliko manj prepričljivo zaradi napredka zdravniške vede. Zaradi tega mnogi raje govorijo o sorazmernih in nesorazmernih sredstvih. Naj bo kakorkoli že, sredstva moramo pravilno preценiti, med seboj primerjati način zdravljenja, stopnjo težav in nevarnosti, ki izvirajo iz terapije, pa še stroške in učinke, ki jih smemo pričakovati.“

Če druga sredstva ne zadoščajo, lahko z bolnikovim privoljenjem uporabimo tudi še ne dovolj preizkušena zdravila ali tehnične pripomočke. Na ta način bolnik lahko tudi koristi kot poučen primer. Ko ni več upanja na uspeh, lahko prenehamo z uporabo teh zdravil. Pri tem je treba seveda upoštevati želje bolnika, njegovih domačih in medicinskih strokovnjakov.

Bolnik pa se ni dolžan podvreči načinom zdravljenja, ki niso brez nevarnosti ali pa so prezahtevni. Odklanjanja takšnega zdravljenja ne moremo primerjati s samomorom, čeprav se bolnik zaveda svojega stanja. Pri tem so seveda mišljeni zdravstveni posegi, pri katerih ne moremo pričakovati učinka, ki bi bil v nekakšnem sorazmerju z njihovim obsegom, zahtevnostjo in stroški.

Tik pred smrtjo, ki je z uporabo zdravil ne moremo preprečiti, je v vesti dovoljeno narediti sklep, da se odpovemo zdravljenju, ki bi nam le podaljšalo

trpljenje. Ne smemo pa opustiti tiste redne skrbi, ki smo jo v podobnih primerih dolžni bolniku.

Prav gotovo je bila listina o evtanaziji potrebna, saj se o njej po svetu veliko govori. Na zahodu ustanavljajo celo posebna društva za „lahko smrt“; niso redki tudi priročniki z vsemi potrebnimi navodili, kako na lahek način oditi s tega sveta. To pa gotovo ni v skladu s spoštovanjem človekovega življenja. Zanimive so besede, ki jih kongregacija takoj na začetku vplete v tekst in se nanašajo na sprejemalce tega cerkvenega nauka. Listina je v prvi vrsti namenjena tistim, ki imajo vero in upanje v Kristusa, v katerem živimo, se gibljemo in smo. Tudi pripadnikom drugih ver bo marsikatera misel blizu, saj tudi oni verujejo v Gospodarja življenja. Kongregacija na koncu izraža upanje, da bi listina utegnili naleteti na soglasje celo pri ljudeh dobre volje, pa čeprav izpovedujejo drugačen pogled na svet.

Vsekakor pa določila, ki jih vsebuje ta izjava, izhajajo iz temeljitega študija, kako na najboljši način pomagati ljudem v skladu z božjim načrtom. „Če moramo po eni strani imeti življenje za božji dar, po drugi strani smrti ne moremo preprečiti; zato je potrebno, da si smrtne ure ne pospešimo, sprejmemo pa jo v polni zavesti svoje odgovornosti in z vsem dostojanstvom...“ „Kar pa zadeva tiste,“ sklepa

Cerkev dela za splošni dvig človeka v Latinski Ameriki

Cerkev ima najprej redne naloge, ki jih vrši povsod in so splošno zna-
ne. Nanašajo se na posvečevanje
duš z božjo besedo in zakramenti.
Nekatere teh splošnih nalog so v
Latinski Ameriki zaradi njenega
posebnega položaja bolj nujne. Ta-
ke so zlasti:

- a. Oblikovanje krščanske družine.
- b. Delo za duhovniške in redov-
niške poklice.
- c. Delo za mladino.

Povsod Cerkev vrši te naloge; a
v Latinski Ameriki je to delo bolj
nujno, ker krščanskih družin in du-
hovniških poklicev zelo manjka in
mladina zavzema posebno velik del
prebivalstva.

Poleg rednih nalog pa more Cer-
kev imeti v določeni deželi še po-

.....
listina, „ki so v službi javnega
zdravstva, naj vse izkušnje svoje
vede uporabijo v blagor bolnikov
in umirajočih. Povedo pa naj jim,
da so jim dolžni še drugačno to-
lažbo, ki je še mnogo bolj po-
trebna: neizmerno dobroto in go-
rečo ljubezen. Ko takšno službo
izkazujemo ljudem, jo izkazujemo
tudi Kristusu, ki je rekel: ‚Kar
ste storili kateremu mojih naj-
manjših bratov, ste meni storili‘
(Mt 25, 40).“

sebne krajevne naloge, ki ji jih na-
laga prav poseben položaj, ki Cer-
kev v njem dela. Po Dokumentu iz
Pueble so v Latinski Ameriki take
posebne naloge Cerkve tele:

- a. Sprejem in pokristjanjenje
krajevnih kultur.
- b. Prilagoditev pastoralnega de-
la notranji selitvi prebivalstva in
hitri urbanizaciji.
- c. Oblikovanje temeljnih verskih
občestev, zaradi pomanjkanja du-
hovnikov.

d. Problem samostojnega diako-
nata, zaradi pomanjkanja duhovni-
kov.

e. Splošni dvig človeka, ob njego-
vi veliki zaostalosti.

Tu se ustavimo le ob tem zad-
njem vprašanju, ki je danes v Al-
tinski Ameriki posebno pereče in
zajema njeno versko in socialno
področje.

Splošni dvig človeka

V deželah Tretjega sveta, tako
tudi v Latinski Ameriki, si Cerkev
nalaga kot posebno nalogo delo za
splošni dvig človeka (promoción hu-
mana), ki vključuje tudi človekovo
popolno osvoboditev (liberación in-
tegral).

Po Medellinu so v te pojme in v
to delo nekateri zanašali veliko zme-
de, ki pa jo Dokument iz Pueble

odpravlja in prinaša v tem jasnost.

Delo za splošni dvig in razvoj človeka moremo gledati pod negativnim ali pozitivnim vidikom. Negativno gledano skuša odpraviti pomanjkljivosti in ovire, ki onemogočajo rast in izpopolnitev človeka kot svobodne osebe. Glavne teh ovir smo že srečali: zapuščenost otrok in mladine, brez vzgoje in izobrazbe; pomanjkanje, lakota, bolezni; nepismenost, ki tudi pri odraslih njihov osebni razvoj ovira. V vsem tem prav obstaja zaostalost tega človeka na vseh področjih: ekonomskem, kulturnem, socialno-političnem, verskem. Z odstranitvijo teh ovir bi ta človek dosegel svojo popolno, integralno osvoboditev...

Vse to se dosega seveda s pozitivnim delom; zlasti z vzgojo in izobrazbo, ki naj človeku pomaga pri ti do potrebnih dobrin na vseh omejenih življenjskih področjih. Tako bi mogel živeti zadovoljen in srečen sam in bi bil koristen tudi drugim, vsej družbi.

Človek že po naravi teži k čim popolnejši ureditvi osebnega in socialnega življenja. A morda je tu koristno opomniti, da docela popolne ureditve življenja in osvoboditve ni in je ne more biti, ker je vse na svetu nepopolno in omejeno in ne ustreza človekovim vzvišenim zamislim. Vedno bo še ostalo dosti trpljenja, nesreč, bolezni, medsebojnih krivic in nazadnje smrt. Popolne sreče tu ni. Kateri jo oznanjajo in obetajo nebesa na zemlji, je to le varljiva propaganda, ki z njo razvnamajo revolucionarno mistiko. In prav ti navadno prinašajo še večje

ponižanje človeka in še večje suženjstvo.

Krščanski in marksistični humanizem

Splošni dvig in osvoboditev človeka ima različno vsebino pri različnih svetovnih nazorih, kakor vsak od njih pojmuje človekovo dostojanstvo in obseg njegovega razvoja, ki je k njemu poklican. Tako je velikanska razlika v tem pojmovanju med krščanstvom in današnjo ideologijo marksističnega materializma.

Po krščanskem nazoru dvig in osvoboditev človeka vključuje obe področji, v kateri človek dejansko spada: tostransko in onstransko življenje; onstransko že v tem življenju vključuje v človeku nadnaravno dostojanstvo božjega otroka in se nadaljuje v dokončni izpopolnitvi in sreči v večnosti. Končni cilj, ki človek k njemu v vsem življenju teži, je v onstranosti, do katere je tostranstvo kot začasna pot in sredstvo.

Po drugih dokumentih cerkvenega učiteljstva Dokument iz Pueble jasno podaja ta pojem splošnega dviga in dostojanstva človeka. Zajema namreč človeka v njegovem „zemeljskem in transcendentnem področju“ (475), vodi človeka k temu, da bi bil „glavni oblikovalec svojega lastnega razvoja kot človeka in kot kristjana“ (477), vključuje „čas in večnost“ (141), „rešuje človeka greha“ (482), „ima najvišji vzor v Kristusu“ (189), človek se tako „usmerja k pristni krščanski

osvoboditvi, ki po njej postane deležen skrivnosti vstalega Kristusa“ (1026).

Za popolni razvoj človeka in njegovo srečo že tu je treba upoštevati vso to razsežnost njegovega življenja. Cerkev to vedno poudarja in danes v imenu zahtevane „integralne osvoboditve“ zahteva v življenju svobodo vere. Zakaj te človek za svoj pravi in popolni razvoj že v tem življenju potrebuje.

Cerkev to danes poudarja proti ideologiji marksističnega materializma, ki surovo posega na to področje človekove eksistence. Posmrtnost namreč gladko zanikuje in proglašča življenje v verskem prepričanju za škodljivo na svetnem področju; zato vero z najrazličnejšimi metodami preganja in zatira, koder pride na oblast.

Marksistični „humanizem“ dvig in razvoj človeka omejuje izključno na zemeljsko področje, predvsem ekonomsko. Skrbi, da človek ima kaj jesti, s čim se oblačiti, kje stanovati. Za globlje težnje, kot je samostojno mišljenje in svobodno izražanje svojih misli, marksizem nima smisla, ker je dogmatičen in nestrpen in se predstavlja kot edina

in za vse obvezna resnica. Pri tem uporablja tudi moralno in fizično nasilje nad človekom. Zlasti zatira v človeku najgloblje težnje po Bogu, po miru in prijateljstvu z Njim, ki je podlaga pravega miru in sreče tudi v tem življenju. Tako ta humanizem niti ni samo pomanjkljiv in okrnjen, ampak v sebi skvarjen, da niti ni pravi humanizem, ki bi resnično izpopolnjeval človeka kot človeka, kot svobodno in po svojih težnjah svet presega-joče bitje. Kot takega ga marksizem utesnjuje in duši in je v resnici „antihumanizem“. Tako je razumljivo, da pred človekom daje prednost kolektivu, družbi, ki ji je človek podrejen kot sredstvo. Marksizem uničuje človekovo dostojanstvo (P. 550). „Materialistični in brezbožni marksistični humanizem v svojih zadnjih posledicah poniža človeka na raven zunanjih struktur“ (P. 313).

Tako je bistvena razlika med resničnim humanizmom krščanstva in „humanizmom“ marksizma in komunizma, če gledamo njuno vsebino in duha. Ločiti moramo, pravi papež Janez Pavel II. v uvodnem govoru na konferenci v Puebli, pravo „krščansko osvoboditev in osvoboditev, navdihovano po ideologijah, ki ji jemljejo skladje z evangeljskim gledanjem na človeka, stvari in dogodke“ (P. 489).

Cerkev dela za človeka

Cerkev po svojem poslanstvu najlepše služi vsestranskemu dvigu in razvoju človeka in njegovi pravi o-

svoboditvi. Vendar moramo v njenem delovanju razlikovati neki hierarhični red ciljev in nalog.

Poslanstvo Cerkve danes pogosto imenujemo „evangelizacija“, kar pomeni oznanjanje evangelija. — Glavna in bistvena ji je evangelizacija, ki odgovarja bistvenemu cilju Cerkve. Ta je zgolj verskega značaja, tj. na strogo duhovnem področju, v srcih ljudi. Tako Cerkev vrši svojo bistveno evangelizacijo, ko s pomočjo Kristusovega nauka in zakramentov človeka rešuje suženjstva greha, ga spravlja z Bogom in dviga k prijateljstvu in ljubezni do Boga; v tem tudi obstaja najvišja in najgloblja osvoboditev, spolnitev in dvig človeka.

To najvišje in prvo more človek kdaj doseči v Cerkvi, četudi trpi krivico, zapostavljenost, bolezen. Te grešne nepopolnosti ne preprečujejo nujno duhovne osvoboditve in popolnosti človeka; kdaj ji morejo celo služiti. Kristus je trpel največjo krivico od ljudi in vendar nam ostane najvišji zgled popolnosti in svobode. Obenem nas uči, rajši krivico trpeti kot jo delati.

Vendar Cerkev služi dvigu in osvoboditvi človeka tudi na naravni ravni, čeprav ni to njen prvi in glavni namen. To dosega na dva načina: a. Najprej Cerkev že s svojo bistveno evangelizacijo posredno koristi človeku in družbi tudi v tem življenju. Z versko vzgojo namreč daje človeku krepostno življenje: delavnost, vestnost, poštenje, dobroto do sočloveka, socialni čut, spoštovanje oblasti. Vse to koristi človeku v njegovem osebnem življe-

nju, zlasti z mirom srca, ki mu prinaša najglobljo srečo. Vse koristi tudi družbi; najprej družini, ki živi v krščanskem duhu, pa tudi družbi sploh, ker ji vzgaja dobre in koristne člane. Z vsem tem opravlja Cerkev tudi za to življenje prekornostno delo, ki ga nihče ne more nadomestiti.

Če bi vsi ljudje živeli v duhu Kristusovega evangelija, ki ga oznanja Cerkev, bi svet bil rešen najhujšega trpljenja, ki ga tare in prihaja iz človeškega egoizma in sovraštva.

b. Vendar Cerkev tudi neposredno dela za dvig in osvoboditev človeka na svetnem področju.

Cerkev se je vedno zanimala za šolstvo in za izobrazbo ljudstva. Marsikod je ustanavljala in vodila šolstvo, preden se je temu začela posvečati država. Tudi v Latinski Ameriki so prvi širili izobrazbo misijonarji in še danes je marsikje močno cerkveno šolstvo, koder država to dopušča.

Povsod se je Cerkev vedno posvečala lajšanju trpljenja bolnikov, trpečih zaradi pomanjkanja in zapuščenih otrok in starih ljudi. Ustanavljala je bolnišnice, različna zavetišča in med verniki organizirala dobrotelne delavnice. Karitativnemu delovanju se Cerkev posveča od prvih početkov in ga je vedno gledala kot svojo veliko dolžnost in pravico. To ji ponekod preprečujejo le nasilni režimi, danes zlasti komunistični.

Cerkev je dalje vedno učila obrabati moralna načela evangelija na življenje družbe. Ta njen so-

cialni nauk je zlasti važen danes, ob velikih socialnih problemih in zmedah v njih reševanju. Predvsem kaže pot pravice in brani zatirane. Tudi tako pomaga pri dvigu in osvoboditvi današnjega človeka.

Integralna evangelizacija

Kako si Cerkev more lastiti pravico delati za človeka tudi na področju, ki ni strogo versko, ampak bolj kulturnega in socialnega značaja? Ali to res spada v njeno poslanstvo?

Cerkev sama odgovarja na to vprašanje, da to sicer ni bistveno v njenem poslanstvu, spada pa k celotnosti in popolnosti njene evangelizacije; tudi to je njena pravica in dolžnost, je integralni del njenega poslanstva. Dokument iz Pueble omenja kot te vrste naloge: braniti pravice človeka (338), delati za dvig in razvoj človeka in njegovo osvoboditev (355.476), posvečati se vzgoji (1012.1013), pospeševati pravico (827.1254), služiti človeku (1283), obsojati krivico (1269).

Če so tudi take in podobne naloge pravica in dolžnost Cerkve in spadajo k celotnosti njenega poslanstva, morajo biti na neki način tesno povezane z njenim bistvenim poslanstvom. Ta zveza je v glav-

nem pod dvojnimi vidikoma: to delo za človeka je kot nujni učinek bistvene evangelizacije ali kot potrebno sredstvo za uspešno evangelizacijo.

a. V bistveno oznanilo Kristusovega evangelija spada ljubezen do Boga in do človeka. Brez nje ni zveličanja.

To zapoved mora izvrševati kot resnični kristjan posameznik, pa jo mora tudi Cerkev kot ustanova, ki oznanja ta nauk. Življenje mora odgovarjati oznanjevanju. Prava ljubezen do človeka pa se javlja v dobrih delih, ki pomagajo človeku v vsaki potrebi, tudi v potrebah tega življenja, na duhovnem in materialnem področju, z duhovnimi in telesnimi deli usmiljenja. „Evangelizacija ne bi bila popolna, če ne bi upoštevala vzajemnega izziva, ki v spremembah časa obstaja med evangelijem in konkretnim življenjem človeka, osebnim in socialnim“ (Puebla 476).

Kristus nam je dal zgled, ko „so se mu smilile množice“ v vseh njih potrebah. Cerkev ga posnema v zgodovini.

b. Pomoč, ki jo Cerkev nudi človeku tudi na svetnem področju pri njegovem splošnem dvigu in razvoju in osvoboditvi, je Cerkvi tudi potrebno sredstvo in pripomoček k uspešni evangelizaciji.

Zadnji Vatikanski koncil pravi: „Zemeljski napredek je treba sicer skrbno razlikovati od rasti Kristusovega kraljestva, vendar pa je ta napredek, kolikor more prispevati k boljši ureditvi človeške družbe, velikega pomena za božje kraljest-

vo“ (Konst. o Cerкви v sedanjem svetu 39, 2).

Delo za zemeljski napredek služi in koristi božjemu kraljestvu v srcih ljudi, ko jih dviga na človeka vredno raven, da niso zakopani zgolj v skrbi osnovnega preživljanja, ampak dobijo tudi časa in smisla za višje življenjske probleme, zlasti verske.

Obenem pa tudi to delo ljubezni, kot odsev Kristusove ljubezni, odpira srca ljudi, da se Cerкви in evangeliju približajo po tej poti, dejavne ljubezni.

Zato uspešno misijonsko delovanje vedno vključuje tudi to delo za človeka: šolstvo, bolnišnice, vsestransko pomoč trpečim.

Izrabljanje Cerkve in evangelija po ideologijah

Označeno delo Cerkve za splošni dvig človeka je delo „na dolgo roko“, ker ni nujno, da bi se uspehi takoj pokazali. Cerkev dela vztrajno in potrpežljivo in z upanjem, vedoč, da božji blagoslov ne bo izostal. Jezus pravi: „V tem je pregovor resničen: Eden seje, drugi žanje“ (Jan 4, 37).

Je pa to delo globoko in trajne veljave: temelji namreč na vzgoji človeka, notranjem oblikovanju, na njegovem notranjem prepričanju in svobodi. Iz tega, in ne iz zunanje prisile, šele prihajajo globoke zunanje spremembe in obnova družbe.

Pri tem delu ima Cerkev svoj delež, ki ga more opraviti samo ona; če ga ona ne bo, ga ne bo nihče. Cerkev je po tem delu velika do-

brotnica človeka. V tem delu je velika vrednost apostolskega dela duhovnikov in laiškega apostolata.

Prav tu pa je tudi za duhovnika in apostolskega delavca v Cerкви skušnjava, ki so ji tudi v Latinski Ameriki v zadnji dobi mnogi podlegli. Skušnjava človeške nestrpnosti, ki hoče hitrih sprememb in pri delu takoj videti uspehe; če jih ni mogoče doseči zlepa, pa naj bo zgrda, če ne s prepričevanjem in vzgojo, pa naj bo s silo, nasiljem; seveda bodo te spremembe bolj zunanje in ne bodo segle tako globoko.

Tako so npr. tudi duhovniki v „Gibanju kristjanov za socializem“ pozabili na svoje posebno poslanstvo v Cerкви, pozabili na vse globoke vzroke zaostalosti, kjer jih čaka prevažno delo krščanske vzgoje človeka, oblikovanje krščanske družine, kulturno dviganje, karitativno delo. Pod vplivom marksistične propagande sprejemajo tudi zase v današnjem konkretnem položaju kot prvo in glavno svoje poslanstvo boj proti socialni krivici v povezavi z marksisti, tudi v nasilju.

Osnovne trditve tega gibanja so:

1. Revolucija in socializem sta zgodovinska nujnost.

2. Kristjani, laiki in duhovniki, so dolžni sodelovati s socialno revolucijo skupaj z marksisti.

3. To jim nalaga Kristusov evangelij, ki ga je treba prav razumeti v luči današnjega položaja, ki ga odkriva marksizem; v tem smislu ga je treba nanovo raztolmačiti in v tej luči prenoviti tudi teologijo in Cerkev.

Kristusa v tej luči predstavljajo

kot socialnega in političnega revolucionarja.

Marksistični nazor in njegova nasilna „praksa“ za njegovo uveljavljenje sta naletela na najhujšo kritiko in odpor prav v krščanskem svetovnem nazoru in evangeliju. Največja njegova zmaga bi bila, če bi se mu posrečilo odstraniti ta odpor. V „Gibanju kristjanov za socializem“ krščanstvo ne le ni več odporno proti marksizmu, ampak v njem pride do nezaslišanega, da se krščanstvo marksizmu izroča v službo.

Ta zmeta se je širila tudi med verniki in duhovniki v Latinski Ameriki.

Cerkev je proti temu takoj dvignila svoj jasni glas.

Cerkev zavrača nasilje; kadar kaka ideologija porablja nasilje, s tem priznava svojo notranjo slabost in nezadostnost (P. 532). (Ideologija nam v tej zvezi pomeni nauk praktičnega značaja, ki ni nujno prost vsake zmote, pa naj služi uspešnemu delovanju določene skupine ali gibanja; npr. kapitalizem, marksistični kolektivizem, teorija državne varnosti.)

Hitre in nasilne spremembe struktur so varljive, neučinkovite v sebi in niso v skladu z dostojanstvom ljudstva (Pavel VI., gl. Puebla 534). Potrebna je sprememba v srcu in mišljenju tistih, ki žive v teh strukturah ali jih vodijo (P. 534).

Ideologije so enostranske; marksizem npr. ima pred očmi samo ekonomsko osvoboditev človeka. Evangelij pa pozna in upošteva člo-

veka po vsej njegovi razsežnosti; v delu za človeka Cerkev ima pred očmi njegovo osvoboditev v vseh pogledih.

Evangelij ima svojo izvirno moč in presega vse ideologije.

Tako se evangelij v delu za človeka ne veže na ideologije, jih ne potrebuje in ni od njih odvisen. „Cerkvi ni potrebno iskati pomoči pri sistemih in ideologijah, da ljubi in brani človeka in sodeluje pri njegovi osvoboditvi; v središču označila, ki ga ohranja in uči, najde navdih, da dela za bratstvo, pravico, mir, proti vsej gospodovalnosti, zasužnjevanju, diskriminaciji, napadom na versko svobodo, zatiranju človeka in življenja“ (papež Janez Pavel II. v otvoritvenem govoru v Puebli III, 2; P. 552).

Še manj more Cerkev evangelij kakoli ideologiji podrediti v tem smislu, da bi jo potrebovala za njegovo pravo umevanje, kot ga omenjeno gibanje podreja marksizmu. Kristusa v evangeliju so tako hoteli videti kot nasilnega politično-socialnega revolucionarja. Resnični Kristus je čisto nekaj drugega in nam daje drugačen zgled pri našem delu za trpečega človeka (Pap. Janez Pavel II. v otvoritvenem govoru v Puebli I, 4). Politiko je treba presoјati v luči evangelija, in ne narobe: evangelij v luči politike (P. 559).

—=—

Evangelij prinaša človeku čisto svoje dobrine, ki mu jih ideologije ne morejo dati, pa jih človek vedno najbolj potrebuje; med njimi Kristusovo ljubezen.

Gorje človeku, če ne bi bilo na svetu samostojnega in nad ideologijami vzvišenega evangelija, ki ga oznanja Cerkev; če bi bil na milost in nemilost izročen zmotnim ideologijam, ne da bi ga pred njimi še kdo branil.

Sedaj je drugače. Če bi si kdaj marksizem podvrigel človeštvo, bi

vsaj v evangeliju človek še našel oporo in upanje (prim. današnje delavstvo na Poljskem).

Najvišji, prvi in zadnji branilec človeka, njegovega dostojanstva, njegovega resničnega dviga in svobode je in ostane Kristusov evangelij.

Franc Gnidovec

Begunci, razpoznavni znak diktatur

Še nikoli v zgodovini ni bilo na svetu toliko držav, kot jih imamo danes. Združeni narodi štejejo trenutno nad 150 državčanic. Toliko je danes neodvisnih držav. Vsaka ima svojo vlado, svoj režim. Vse te vlade bi mogli spraviti pod dva skupna imenovalca: demokratične in diktatorske vlade oz. režimi. Njihov spoznavni znak pa niso izjave in trditve, temveč begunci.

Da, begunci so spoznavni znak, kje imamo demokratične in kje diktatorske režime, kajti z besedami so danes vse vlade demokratične, vse trdijo, da vladajo v imenu ljudstva in za blagor ljudstva. Potrebno je zato pogledati, kako se ljudstva, državljani počutijo pod svojimi vladami.

V tem oziru se nam znova odpre edinstvena podoba v zgodovini, namreč da še nikoli ni bilo toliko beguncev kot sedaj, in sicer političnih beguncev.

Pogled po svetu

V Afriki bežijo danes ljudje predvsem iz Etiopije, odkar je tam zavladal marksistični režim. Domačini iz Ogadena bežijo v Somalijo. Poročila pravijo, da jih je že nad milijon. Bežijo domačini iz Eritreje, ki se je dolgo upirala in se borila za svojo avtonomijo. Sedaj so jo pregazili Abesinci s pomočjo Kubancev in sovjetskih svetovalcev.

Druga žarišča beguncev so: Čad, kjer divja državljanska vojna; Uganda, kjer ljudje umirajo od lakote; Mozambik, kjer bežijo izpod režima, ki je marksističen; Namibija, kjer se borijo za neodvisnost. Tudi drugi predelajo so še, kjer ljudje bežijo pred lastnimi vladami oz. režimi. Bojijo se lastnih bratov.

Na otoku Kubi pred pragom ZDA diktator Castro že dvajset let izvaja socialno revolucijo, se-

veda s pomočjo policije, zaporov in bučne propagande. Do sedaj se lahko ponaša le s stotisoči beguncev. In zgleda, da je kar zadovoljen, če odhajajo v tujino. Takemu množičnemu begu smo bili priča v aprilu letos. Svetovno časopisje je dogodke hladno registriralo. Je pač šlo za „napreden“ režim.

V Južni Ameriki nismo priče takšnim množičnim rekam beguncev; jih je pa kljub temu veliko iz skoro vseh držav, ker so skoro povsod na vladi vojaki; o njih pa vemo, da vladajo s trdo roko.

Tretji veletok beguncev je v Aziji. Bežijo predvsem iz paradiza, ki ga je domača komunistična partija ob sovjetski pomoči ustvarila v Vietnamu. Še se spominjamo, kako so se vsi marksistični sopotniki zaganjali v predsednika Južnega Vietnama generala Thieua, pisali o ječah, o zaprtih nasprotnikih režima, o diktaturi, ki jo je uvedel. Bil je pač na strani ZDA in povrh še katoličan. Koliko protestnih povork je bilo tedaj uprizorjenih v Evropi in drugod po svetu, koliko resolucij sprejetih zoper Thieuov režim po občinskih in drugih svetih.

Pa glej čudo! Komaj so se rdeči osvoboditelji utrdili na oblasti, je prišlo do množičnega odгона ljudstva v prevzgojevalna taborišča; ječe so se napolnile do zadnjih možnosti. In nato je prišlo do strahotnega bega iz Vietnama: po suhem, z ladjicami, čolni, na vse mogoče načine. Nikjer

niso bili ti begunci zaželeni. Časopisje pa jih je komaj omenjalo. Nikjer več protestnih zborovanj, povork, resolucij.

In uboga Kampučija! Brezsrčni marksistični režim je najprej stotisoče lastnih rojakov izselil iz mest in naselij ter jih pognal v džunglo. Nato so rdeči bratje iz Vietnama vdrli v Kampučijo in sprožili nov val beguncev. Sedaj se gnetejo ob tajski meji, človeštvo pa se dela gluho in slepo.

Pa smo doživeli še en dokaz, da je mati leninističnega socializma Sovjetska zveza prežeta imperialističnega duha. Sovjetske čete so vdrle v Afganistan, da rešijo majavi marksistični režim, in tam obstale. Nikjer po svetu ni protestnih akcij v takem obsegu, kot so bile svoj čas proti Južnemu Vietnamu. Begunci iz Afganistana pa se množijo iz dneva v dan.

Zalostna podoba človeštva

Ko človek prisostvuje tej množični reki beguncev, ki na teh celinah polni taborišča in se preliva iz dežele v deželo, ne more biti drugega kot žalosten. Žalosten, ker je priča splošni brezbriznosti imovitih slojev in razvitih držav, žalosten pa zlasti zato, ker se svet glede beguncev spreneveda zlasti takrat, ko prihajajo iz držav z marksističnimi režimi. Dokler se bo tudi begunce delilo s političnimi in ideološkimi merili, toliko časa bodo oni samo nadležna bitja, ki kvari-

Maršal Tito, nespremenjen leninist

Dolgotrajna Titova predsmrtna bolezen je v svobodnem svetu ustvarila ozračje naklonjenosti, v katerem so neugodne vtise o Titovi diktaturi, najdaljši v povojnem svetu, zakrile vnaprej napisane poveljevalne hvalnice.

...Kakor drugi komunistični osvajač je prišel tudi Tito na oblast s pomočjo prevare in nasilja. Njegova „narodnoosvobodilna borba“ je bila v glavnem španska stena za likvidacijo demokratičnih sil. Svet še ni zvedel celotne zgodbe o med vojno pomorjenih nekomunistih in o povojnem pokolu nekaj tisoč razoroženih protikomunistov, ki so bili s prevaro vrnjeni iz britanske cone v Angliji.

Vse od svojega začetka (1950) je ostalo „delavsko samoupravljanje“ pod vzgrajenim vodstvom partije z vsemi njenimi različnimi nalogami v nenehno se spreminjajočem gospodarskem in političnem sistemu Titove Jugoslavije. Tudi drugi vidiki liberalizacije po letih 1948/49 niso mogli čez mejo vseprešinjajoče komunistične partije. Po odstranitvi podpredsednika Aleksandra Rankovića (1966), ki je posebej centralizirani ustroj partije in vlade, je bila partijska organizacija razrahljana v bolj ali manj samoupravne sestavine po jugoslovanskih

.....

jo „sožitje“ med državami in se jih bo hotelo čimprej znebiti. Res, žalostno spričevalo za sedanje človeštvo!

posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah, kjer je Tito dovolil, da so politično vodstvo prevzeli mlajši, bolj v uspešno delovanje usmerjeni člani partije. Ta ukrep politične sprostitev je vzbudil široko podporo narodnostnih sil znotraj in zunaj partije. Raslo je upanje, da naznanja ta sprememba prehod k potitovski zvezi na širši osnovi.

Toda samo nekaj mesecev po uvedbi sproščujočih ustavnih sprememb (junija 1971) je bila partija nenadoma spet centralizirana, njeni mladi voditelji po republikah pa odstranjeni kot „nacionalisti“ in „liberalci“, ki so se oddaljili od leninističnih načel. Tito ni smel oditi v zgodovino kot prvi komunistični oblastnik, ki je pripravljaval demokracijo. Rajši je odšel kot nereformirani leninist.

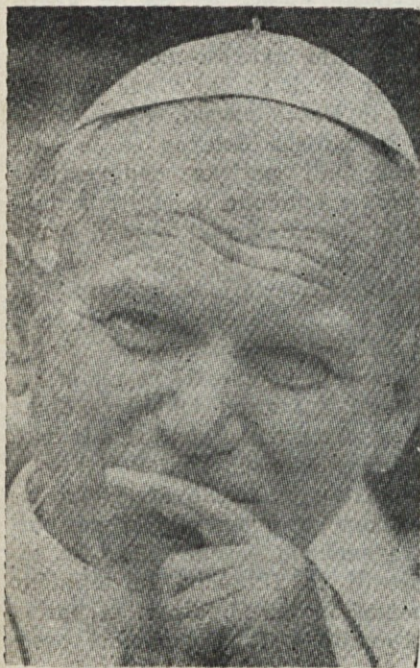
Na svetovnem odru je bila Titova zveza neuvrščenih oslABLJENA s sprejemom tako splošno znanih neuvrščenih komunističnih držav, kot sta Kuba in Vietnam. Kuba je bila izbrana celo za kraj vrhunskega srečanja neuvrščenih (1979), s čimer je postal Castro uradni govornik gibanja.

Titova zapuščina njegovim „kolektivnim“ naslednikom ni ravno obetavna. Ostaja pa upanje, da se bo mlajšim rodovom po jugoslovanskih samoupravnih republikah posrečilo njegove neuspehe doma in napake po svetu popraviti.

Prof. Ciril Žebot
The New York Times,
New York, 7. maj 80.

O zmagi delavskega upora na Poljskem

1. julija letos je poljska komunistična vlada razglasila povišanje cene mesu. Razmeroma majhen povod za upor, toda Poljaki so vedeli, da gredo ogromne količine mesa v Sovjetsko zvezo, doma pa ga pogrešajo in mu vlada povišuje ceno. Delavci so se spontano uprli — tej gospodarski, ne politični odredbi, ki jim odvzema glavno preskrbo — in

začeli so terjati povišanje plač. Ne vsi naenkrat. Upor se je širil počasi iz kraja v kraj, največ po organizaciji KOR (Komité za družbeno samoobrambo), ki so jo po porazu stavk l. 1976 ustanovili delavci (predvsem Jacek Korun) za pomoč stavkujočim v Ursusu in Radomu. V štirih letih si je pridobila že čez tisoč članov, razširjenih po vseh pokrajinah Poljske. Takoj — še v juliju — se je združilo 20 podjetij in po nekaj tednih že 150. Na tisoče pa se je vzdignilo število stavkujočih po 14. avgustu, ko so začeli stavkati pristaniški delavci v velikih ladjedelnicah v Gdynji in Gdanskem, ki zaposlujejo tisoče delavcev. Sem se je prenesel glavni odpor, ki nosi že zdaj ime **Odpor nad Baltikom**. Ti so tudi prvi povečali svoje zahteve: ne samo povišanje plač, ki spričo rastoče inflacije ne pomeni nobene pocenitve, temveč tudi zahtevo po drugih človeških svoboščinah, kakor po svobodnem združevanju, svobodi govora, zbiranja v svobodnih sindikatih in po zahtevi po odločanju v podjetjih z dogovori s sindikati, ki naj jih volijo delavci **svobodno in tajno**. Te zahteve so prevzela tudi druga podjetja in odpor se je hitro širil z

Baltika tudi na druga območja. Uporniki niso hoteli izzivati vlade z nastopi na cestah, kar vedno povzroča mnoge žrtve, temveč z dogovori v podjetjih, z doseganjem pravic po tovarnah. Vlada je bila pripravljena ustreči delavcem v vsem, kar se tiče **gospodarskih** problemov, ne pa v **političnih**. In zahteva po svobodnih sindikatih je bila politična zadeva, ki je nobena komunistična vlada ne more dovoliti. Delavci pa so vztrajali, kajti vedeli so, da je vlada šibka, da se čuti preganjana in pripravljena na umik, zlasti iz dveh razlogov: ni več verovala v policijo in vojaštvo, da bi bili voljni, boriti se proti domačemu delavcu. Še celo pa, če bi prišlo tako kot na Češkem l. 1968 ali pa kakor na Poljskem l. 1956, 1970 in 1976. Tudi ni verovala, da bi bila Sovjetska zveza sedaj po Afganistanu pripravljena za zasedbo kot v češkem primeru. Začele so se spremembe v vladi: najprej je padel ministrski predsednik Edvard Berbuik in drugi veljaki: socialni minister, vodja sindikatov, vsi pristaši trde roke. Vlada se je nahajala v taki stiski, da je bila primorana „delati z delavci v žametnih rokavicah“. Zbolel je tudi glavni tajnik KP Poljske E. Gierek. Kakor danes vemo, se je Gierek že 24. julija na seji Politbiroja izrazil: „Tovariši, če še hočemo doseči, da bi poslušali naše protipredloge, in preprečiti, da bi položaj postal katastrofalen, se moramo o-

brniti za posredovanje na kardinala-primasa. Brez sodelovanja Cerkve nas delavci ne bodo poslušali.“ (Glos Polski, 26. avgusta) To je bila kapitulacija Gierka, ki je res kmalu nato odstopil. Kardinal primas Wyszynski pa je mesec dni pozneje reš govoril na Jasni gori o tem. Pa ne po naročilu vlade, ampak po svoji uvidevnosti in verjetno tudi po papeževi, s katerim sta bila v tej zadevi stalno povezana. Wyszynski je v tem govoru izrazil svojo popolno pomoč delavstvu, istočasno pa jim je priporočil umirjenost in zadržanost. To je potem izrabil režim in razširjal — cenzurirano — govor po radiu in televiziji. Videti je, da je govor vplival na obe strani, kajti že nekaj dni nato so podpisali dogovor predstavniki vlade Jablonski in Braciokowski.

Za poljske delavce se je zavzela tudi poljska emigracijska vlada v Londonu in je predsednik republike Razynski objavil svojo poslanico. V njej omenja „demokratsko opozicijo v domovini“, ki je v štirih letih dela (KOR) tako ojačila svojo postojanko, da je primorala komunistični režim računati z javnim mnenjem doma in v zdomstvu. Patriotska in moralna dolžnost vseh Poljakov v zdomstvu je, sodelovati s tem dogodkom v domovini, ki se bori „za svobodo besede“. Nas so zaprosili za finančno in tehnično pomoč in jaz podpiram ta poziv: „Darujte v fond svobodne bese-

de!“ — Gibanje delavstva je na svoj način podprl tudi papež Wojtyła. V tem času je bil telefonsko povezan s poljskim primasom in se je zanimal za razvoj odpora v domovini. Bal se je, da bi morebitna prenapetost strun mogla pobuditi sovjetsko invazijo, kakor je bilo na Češkem l. 1968 in prej na Madžarskem. Tako je že 20. julija pisal Wyszynskemu: „Iz vsega srca želim, da bi poljski episkopat, s svojim primasom na čelu, vzdignil oči k Njej, ki ji je zaupana varnost našega naroda, da bi mu mogel tudi danes pomagati v stiskah za vsakdanji kruh, za družbeno pravičnost in za spoštovanje nujne pravice do lastnega življenja in razvoja.“ Članek v milanskem časopisu Gente, kjer je to pismo izšlo (glej Glos polski, 26. septembra), pravi: „Ko bo postalo znano, kako skrbno se je papež trudil, da bi rešil narod neizmerne katastrofe, mu bodo vsi hvaležni. Tako ljudje na Vzhodu kakor na Zahodu. Cerkvi sami je grozila velika nevarnost: ko bi zavrnila stavkujoče in ne dvignila glasu v obrambo njih zahtev, bi se njen vsak dan vedno bolj rastoči vpliv med ljudskimi množicami, ki gledajo v njej branivca človekovih pravic, zelo zamažal. Ko bi pa, nasprotno, Cerkev delavce ščuvala še bolj v upor proti državi, bi povzročila katastrofo in režim bi imel lahko nalogo, da bi to poudaril kot očitak protisocialistične zarote katoliča-

nov. Ta dokaz umirjenosti, ki ga je katolicizem pokazal ob tej priložnosti, je velik zgodovinski dogodek in istočasno tudi velik dokaz sile in preišljenosti. Cerkev — kot vedno na Poljskem — je stala na strani človekovih pravic, toda v okviru zakonitosti, ki odklanja provokacijo. Takšen je nenavadni značaj načelne preizkušnje sil med katolištvom in komunizmom na Poljskem.“ Takšen je komentar milanskega lista Gente.

Tudi papež sam je javno izrazil svojo skrb za narod v tistih dneh, kakor poroča Glos Polski 29. avgusta. Papež je zmolil na trgu sv. Petra pred množico 20.000 ljudi v poljščini (bilo je tam okrog 900 Poljakov!), molitev k Devici Mariji, Kraljici Poljske, kakor se bere pri maši 3. maja: „O Bog, ki si dal poljskemu narodu pomoč in obrambo v presveti Devici Mariji, daj nam po posredništvu naše Matere Kraljice milost, da bo imela vera vedno svobodo in domovina varnost.“ Nato še molitev k Mariji Čenstohovski: „Pomagaj, Gospod, Tvojemu ljudstvu ter ga po posredništvu Matere božje reši vsega zla in nevarnosti.“ K tem molitvam pa je še dodal: „Obe molitvi govorita dovolj sami zase, kako in v kakšni meri smo mi vsi tu v Rimu združeni s svojimi rojaki na Poljskem in s Cerkvijo na Poljskem in z njenimi problemi, tako blizu našim srcem in za katere smo molili k Bogu.“ Ko

je vatikanski radio razglašal papeževo pridružitve dogodkom na Poljskem, je istočasno tudi ponavljal misel kardinala Wyszynskega iz cerkvenega govora v Varšavi na temo: „Vsak delavec je vreden plačila“ in „Ne nadevaj uzde biku, ko je razdražen!“

S tem je Cerkev v Vatikanu zavzela svoje stališče do delavskega upora na Poljskem in nima prav Bogdan Radica v zadnji Slobodni Riječi, ki očita Cerkvi v tem pogledu — molk in vpliv Ostpolitike.

In ko je bil podpisan dogovor med režimom in stavkujočimi delavci — 300.000 v vsej Poljski! —, ki jih je vodil 37-letni električni mehanik v gdanski ladjedelnici **Lech Walesa**, so po 20-dnevni stavki dosegli to, o čemer si mnogi niso mogli nikdar misliti, da se da doseči v kakem komunističnem svetu. Namreč: **pravico ustanavljati svobodne delavske sindikate, kjer bodo člani voljeni svobodno in tajno; potem pravico do stavke** in zopetno razširjanje sv. maše po radiu itd.; seveda povišanje plač, izboljšanje delovnih pogojev, boljše stanovanja in druge delavske olajšave.

Lech Walesa je po podpisu srečno sklenjenega miru šel takoj poročat o uspehu kardinalu primasu Wyszynskemu in zahvalit se mu za vso pomoč Cerkve. Delavci so se zbirali pod podobami papeža Wojtyła, se skupno udeleževali cerkvenih obredov, sv. maš itd. v polni veri v odrešujočo moč

vere. Primas ga je poljubil na obe lici in ga povabil k udeležbi sv. maše v svojo privatno kapelo.

Kakor poroča Glos Polski 19. septembra je Lecha Walesa povabil tudi papež Janez Pavel II. na obisk Vatikana, čemur pa se mladi sindikalni voditelj ta hip ne more odzvati, kajti „ima mnogo dela z ustanavljanjem sindikatov.“ V te je spremenil svoje pripravljalne odbore za omenjeno stavko. Glavno njegovo delo je zdaj: paziti na ohranitev doseženih in obljubljenih uspehov, ki jih bo z **gotovostjo treba krepko braniti.**

V tem pogledu sem za svojo osebo manj optimist, kakor je člankar v buenosaireškem vodilnem dnevniku La Prensa, ki je pisalo ob sklepu borbe:

„S to stavko na Poljskem je Sovjetska zveza doživela velik poraz... skoraj zlom enovitega sistema... Zmaga poljskih delavcev pomeni manj definitiven konec nekih stvari, kakor začetek nove dobe, v kateri bo duh-osvobojevalec neprenehno izpostavljen velikim nevarnostim. Nov duh je začel veti po Poljski; velik svetel žarek svobode se je vtihotapjil skozi razpoko varšavskega policijskega sistema in vzpodbudil upor tistih, ki slutijo lepši in boljše svet zunaj neznosnih utesnitev vladnega komunističnega režima.“

Daj Bog, da bi bilo tako!

Tine Debeljak

In tako gredo te stvari naprej

Neki duhovnik je pisal Družini o tem, kako domači (pa tudi tuji) filmi obravnavajo vse, kar je verškega, zviška, včasih žaljivo, največkrat pa omalovажujoče. Družina mu je med drugim odgovorila:

„V pismu se posebej ustavljate ob dramskem delu Petra Božiča Komisar Kriš, ki so ga pred kratkim izvedli v ljubljanski križevniški cerkvi, in ob televizijski drami Miška Kranjca Greh in spoved. Posebej zanimiv in naravnost pretresljiv se nam zdi naslednji odlomek iz vašega pisma:

„In tako gredo te stvari naprej že desetletja, vedno samo odklonilno, čeprav se sicer odnosi pri nas iz dneva v dan izboljšujejo. Pri verouku nimam najboljšega obiska, tudi ob nedeljah bi bila cerkev lahko bolj polna. Toda po Kranjčevi igri, ki je bila na sporedu na ponedeljkov večer, sem pri torkovem verouku imel vtis, da so me otroci gledali še z malo večjimi očmi kakor drugokrat.“

V odgovor samo tole: Duhovnik je kljub zakramentalnemu posvečenju samo človek, z vrlinami in napakami, ki krasijo in bremenijo druge ljudi. In tak bi se moral pojaviti tudi v sredstvih javnega obveščanja ter v umetniških delih. Zasmehovanje je poceni, namerno enostransko obveščanje pa je znamenje hudobije. Treznemu človeku je jasno, da je duhovnik odigral precej važno vlogo v zgodovini slovenskega naroda. Bili so seveda tudi slabi trenutki, toda v

glavnem ima njegova vloga neprecenljivo pozitivno vrednost.

Tudi če se ozremo v najnovejšo zgodovino, se razmerje ni bistveno spremenilo. Popolnoma drugačno sliko pa dajejo nekatere knjige, ki naj bi bile zgodovinski romani. Na primer Svetinova Ukana, ki jo kljub obsežnemu besedilu pri nas precej berejo. V vsej dolgi in zapleteni zgodbi ne boste našli duhovnika, ki bi bil vsaj normalno človeški. Vsi so ali izdajalci, pijanci, ženskarji ali pa zagrizeni protirevolucionarji, ki so zapeljali nevedno ljudstvo v bratomorno vojno. Če pa je že kateri človeško pošten, potem je gotovo malo bedast, da lahko vsak brigadni šalji vec brije norce iz njega. Podobno je tudi z borci, ki izpovedujejo vero. Samo nepomembni igralci so lahko, za kaj več niso sposobni, ker še niso razčistili z ‚misticizmom‘. Velika junaštva, nesebične žrtve in vodilna mesta so prihranjena tistim, na katere ‚farji‘ ne morejo vplivati.

To je gotovo hudo popačena slika, ki žal tudi ni edina. Edini odgovor na takšna natolcevanja je pričevanje življenja: kristjan, posebej še duhovnik, mora biti v času in prostoru, v katerem živi, kar najbolj popoln človek, dober z vsemi, nesebičen in pripravljen pomagati vsakomur.“

o

Na Mirenskem gradu se je vršilo deseto srečanje 120 slovenskih duhovnikov in katehistin, to pot o ver-

ski vlogi družine. Nekaj ugotovitev:

Tisočletna ustanova družinskega življenja se ruši. Raste število samskih gospodinjev, mater samohranilk ali kako drugače „nepopolnih družin“, vedno več je ločitev, za nas Slovence pa je usodno še to, da smo izrazito nerodovitno usmerjeni. Po številčnih podatkih sodeč je vedno več zakonov, ki slonijo na medsebojnem izkoriščanju zakoncev. Na zunaj so to urejeni zakoni, v resnici pa zakonci iščejo le sebe in hodijo po stranpotih hujše narave. Otroci pa to ozračje vdihujejo kot slano vase.

Lestvica vrednot se spreminja, na čustvenem področju so starši in otroci osiromašeni. „Mama, namesto torte pusti svoje nadure in bodi več z nami!“ je hčerka zavrnila mamin dar, večnadstropno torto, za svoj 14. rojstni dan.

Družinskega očeta grabi „čar športa“, namesto moža ima mlada nevesta v hiši „nogometnega zagriženca“ ali „menežerja“ za razne dejavnosti.

Enoličnost zakonov. Krstijo, ker vsi dajo krstiti, prav tako, kot si čistijo zobe z zobno kremo, ker dela zanjo reklamo televizija.

Mati je osamljena vzgojiteljica otroka: v družini ima ona „zunanje in notranje ministrstvo“. Žene so strašno same in to bridko občutijo: nimajo s kom govoriti, s kom rasti.

Družina potrebuje glavo in srce: ljubezen in nesebičnost, zvestobo in požrtvovalnost, poštenost in velikodušnost, iskrenost in zaupnost, vso osebnost in njeno enkratnost ter nenadomestljivost.

Verske vrednote izginjajo iz dru-

žinskega življenja, narašča verska brezbriznost, iz družin izginja verski čut. V današnjem družbenem in zgodovinskem položaju družina odpoveduje kot posredovalka vere. Glede verske vzgoje otrok mislijo nekateri starši, da so napravili vse, če jih pošiljajo k verouku. Vedenje staršev, različne dnevne odločitve in izbire v dnevnikih položajih se zapisujejo v otroka veliko bolj kot različni nauki.

Družina naj bi bila Cerkev v malem, kraj, kjer se moli, kjer se ljudje ne pogovarjajo le med seboj, ampak tudi z Bogom.

Pri nas je socialna varnost zagotovljena, resnične revščine ni več, za vse poskrbi družba — si misli marsikdo in tako opravičuje svojo lagodnost.

Res je pri nas družba marsikaj uredila, nikdar pa ne bo odpravila vseh potreb in težav. Družba s svojimi ustroji je namreč eno, medčloveški odnosi v soseski, stanovanjskem bloku ali kje drugje pa nekaj povsem drugega. Tudi v tistih družbah, ki morda menijo, da so ustvarile raj na zemlji, bo še vedno potrebna pomoč človeka človeku — nesebična, prijateljska, nevsiljiva.

In tu se začnejo dolžnosti posameznega kristjana. Včasih zadostuje topla beseda, drugič je treba bratu v stiski žrtvovati del svojega časa, včasih pa spet izdatno pomagati z denarjem ali drugimi sredstvi. Ljubezen je iznajdljiva, ni je treba poučevati, prav nič ne potrebuje receptov, ljubezen se razdaja — preprosto in brez velikih besed.

(Po „Družini“)

Blato, kri in svetloba

Življenje v znamenju karizme služnja in žrtvovanja za druge

Soparno junijsko dopoldne. V zraku je vihar. Na novo prepleškana predavalnica s poševnim stropom. Na desni strani — onkraj steklene stene široke arkade starega Alojzijevišča, na levi zelena strmina z ljubljanskim gradom v večnem popravilu. Zadnji izpit na teološki fakulteti.

Pred menoj se vrstijo fantje, ki bodo čez nekaj tednov nastopili svojo prvo duhovniško službo. Obraz mirnega podeželskega veljaka s Tolminskega. Beseda mu teče počasi in preudarno. Podolgovati obraz z jekleno modrimi očmi pod ostro zarisanimi obrvmi, ves prežarjen z mislijo in čistim hotenjem. Smiselni, dognani stavki v melodiji dolenskega zavijanja. Samozavestni obraz Gorenjca, ki venomer tekmuje. Rjavo zaraščen, orjaški obraz fanta, ki ne bo plaval v oblakih. Oči za zlato obrobjenimi naočniki, ki se iskrijo od bistrosti, nad škrlatnimi, nasmejanimi ustnicami. Ostri misli podčrtujejo dolgi, pajkovski prsti. Okrogli obraz realista z žametnim basom, obraz iz časa, ko Cerkev in država nista bili ločeni. Bledi, koničasti obraz, s temnim sijajem v očeh. Zamolkli primorski obraz iz srednjega veka, brez šlema. Obraz z izbočenimi očmi, ki se nenehno sučejo, kot da prežijo na nevid-

no nevarnost. Bel, ovalen obraz s škofjeloških hribov, z glasom hudournika in gotovim spominom. Plemeniti obraz s panonskih nižin, kjer bereš odločnost in duhovno zahtevnost. Sokolski pogled pod vranje črnimi loki s svetlo mislijo. Obrazi, pogledi, misli, roke teh fantov, ki bodo čez nekaj tednov nastopili svojo prvo duhovniško službo.

Na novi maši jim bodo bele oblečene deklice povedale marsikaj lepega. Da le ne bi vsega verjeli... Predvsem, da so dosegli svoj cilj. Nova maša je prag, vstop v resničnost. Kljub vsem poskusom čim bolj skladnega prehajanja iz semenškega življenja v pastoralno delo je prehod tvegan. Prehod iz nujne osamlje-

nosti študijskih let v življenski vrvež. Prehod iz čustvene zadržanosti k sproščenosti pastirja sredi svojega občestva. Prehod iz resničnih ali umišljenih talentov k uveljavljanju teh talentov v stvarnosti. Prehod iz besede, ki so jo prejeli in jo nosijo v sebi, k bolj ali manj uspešnemu podajanju te besede.

Vsekakor, pot vsakogar je pot njegovega bitja, ki jo bo moral prehoditi do kraja, včasih v blatu, solzah in krvi.

Eden od tečajev njihovega bivanja je odslej Gospod, ki jih je poklical. Take, kot so. Ko bodo bolje spoznali sebe in ljudi, se jim bo kdaj nemara zdelo, da bi bil lahko poklical na desetine drugih, boljših od njih, manj psvetnih, bolj uravnovešenih, bolj srčno dobrih. Ni jih. Izbral je nje. Skrivnost božje izbire.

In če bodo imeli kdaj vtis, da so na zgrešeni poti in se bo oglašila želja, da odidejo drugam, bodo spoznali, kako težko je uiti Gospodu, kako trdno drži tistega, ki si ga je izbral, kako ga zlepa ne izpusti iz rok. Duhovnik je povezan s svojim Gospodom, usodno vezan z njim na življenje in smrt.

Ta Gospod jim je zaupal svojo besedo. To ni beseda njihove modrosti in nadarjenosti. Morda sploh niso nadarjeni za govor, pa jo morajo vseeno oznanjati „prilичno ali neprilичno“. Kolikokrat bodo pod poraznim občutkom, da ta zaklad nosijo v „pr-

sternih posodah“, nesposobni, da bi ga podajali z osvajalno prosojnostjo in toplino, kot ga je podajal Jezus.

In kakšna je ta beseda? To je veselo sporočilo, da Bog je (nič lepšega in nič večjega kot to!); da nas brezpogojno in povsem trdno ljubi; da se sklanja k nam in nam v svojem Sinu, visečem na križu, dokazuje svojo nedoumljivo ljubezen; da nam v svojem Sinu, vstalem od mrtvih, razodeva zadnji smisel našega bivanja; da nam ostaja zvest, tudi če smo mi nezvesti. Kje je bolj vesela, osvobajajoča in smiselna beseda? Spričo toliko puhlih govorov, lažnih upov, varljivih obljub je to edina beseda, ki ne mine, edina beseda, ki ostane vekomaj.

Duhovniku je zaupana tudi zakramentalna beseda za posebne trenutke človekovega življenja. Bog se je vezal na to besedo, naj bo duhovnik vreden ali ne (Kakšna gotovost in optimizem v katoliškem „ex opere operato“!). To je beseda-dejanje; vedno izvrši, kar napoveduje. Ta beseda, sprejeta v veri, vselej daje milost in privede človeka v neposreden stik z Gospodom ob krstu, v zakramentu sprave, v evharistiji, v vseh zakramentih.

Drugi tečaj duhovnikovega življenja je ljudstvo. Ob novi maši ga v prazničnem ozračju prtrkavanja, lesketanja narodnih noš in tihega šumenja mlajev prvič sprejme medse. Zakaj tolikšna ra-

dost med ljudmi, ko stopa novomašnik v špalirju proti cerkvi? Mar ne zato, ker je novo utelešenje upanja? Vsak duhovnik je znamenje, spomin in opomin. Nova potrditev, da se življenje ne konča v tesnobi groba; da so najlepše zemeljske zarje obljuba dneva brez večera; da je sedanja sreča predokus božanskih radosti na novi zemlji in pod novim nebom. Vse to izgovarja duhovnik s svojim življenjem, vse to je zapisano v njegovem mesu, vse to potrjuje njegova odločitev.

Ob mladem fantu, ki prvič zapoje Slavo, se vsak lahko vpraša: Ali bi se mlad in zdrav človek odpovedal telesnim radostim, uglednim položajem in donosnim službam, če bi bil Bog utvara, božje kraljestvo prazna beseda, življenje izmišljotina?

Ljudstvo ve: za utvare ne žrtvuješ teh reči. Tako je mladi duhovnik nova potrditev upanja. Tako se med njim in med ljudstvom spletejo trdne in trajne vezi, ki mu bodo v srečo, oporo in varstvo.

Potem pride prva fara. Tu je zagon neizživete mladosti, ki se sreča z mladimi. To so hrupne vrste ministrantov, to je vesela družčina veroukarjev, to so skupine prijateljev. Mladi čutijo, da iz kaplana veje nepremagljiva simpatija. Še sami ne vedo, kaj jih vleče k njemu.

Tu je široka plast tistih, ki so tiho, vztrajno zvesti, vselej pripravljeni pomagati. Včasih se

nemara preveč tradicionalni, večsih tudi malo lastniški. Duhovnika bi hoteli imeti zase, ga zadržati v njihovem pojmovanju krščanstva in duhovniškega poslanstva. Zato ga hitro sodijo, če je po njihovem preveč nepogojen, če išče novih poti do ljudi.

Tu je radost srečanja s tistimi, ki se sprašujejo in iščejo pri njem besedo upanja in smisla.

Tu je bolečina zaradi tistih, ki odhajajo. Toliko jih je. In duhovnik se sprašuje: kakšno težo ima moja beseda, kakšno vrednost moj zgled, kakšno prepričljivost moje oznanjevanje „nedoumljivega bogastva Kristusovega“, če jih je prvi vbod spolnosti, prvi pritisk, prva služba, prvi vdih ateističnega ozračja premamil in potegnil za seboj?

Tu je bolečina zaradi vztrajnega sumničenja tistih, ki vidijo v njem zgolj nasprotno silo, ki jih ogroža.

Potem pridejo nova službena mesta, nove odgovornosti. Leta in delo počasi obrabijo njegov mladostni zagon. Vse bolj občuti svoje meje. Sedaj ve, kaj se pravi biti sredi bojev in trdih naporov. Nova srečanja ga manj mikajo. Nove pobude zahtevajo več poguma. In to utruja. Iz leta v leto bolj občuti, kako je življenje borno. Toliko ljudi ga je razočaralo in on je razočaral toliko ljudi. Okrog sebe opaža brezbriznost, nezanimanje, celo zlobnost. Sedaj pozna življenje za kulisami in vidi, da je dosti bolj bedno,

kot je mislil. Od tega, kar mu je obetalo, mu je dalo malo. Žanješ vedno manj, kot si sejal.

Tedaj je nevarno, da duhovnik postane skeptik, zagrenjen, da se zapre vase ter obsoja svoje ljudi in svoj čas.

Možno pa je tudi, da kljub vsemu znova pritrди življenju in obnovi milost, ki je v njem, po polaganju škofovih rok. Morda se spomni davnega trenutka, ko mu je škof po posvečenju priporočil: „Opravljaj službo Kristusovega duhovnika v nenehnem veselju in ljubezni.“ Ne zakriva si oči pred svojimi mejami. Vidi svoje slabosti in svoje borno življenje in ga sprejema, in opravlja svoje delo skrbno in pošteno, ker je to njegova DOLŽNOST. In konec koncev uvidi, da je od vseh njegovih naporov le nekaj ostalo. Na take ljudi se lahko opira Cerkev. Taki ljudje so sposobni opraviti delo, ki je vredno in trajno, ravno zato, ker se ne slepijo več z velikimi in sijajnimi uspehi.

Potem pridejo leta onemoglosti. Mnogi duhovniki se morajo umak-

niti s svojega delovnega mesta, s kraja, kjer so razdali svoje najboljše moči. Leta osamljenosti, če niso leta molitve in vse bolj tesnega prijateljstva z Gospodom.

Čeprav so bili svoj čas zelo priljubljeni, ljudje počasi pozabijo nanje. Posebno še, če živijo dolgo. Tako so njihova večerna leta kot „temna zarja“, ki o njej govori pesnik. S tega sveta odhajajo z občutkom, da za njimi ne bo ostalo ničesar. In ko gre do vase, vidijo predvsem nerodnosti, pomanjkljivosti, nezvestobe svojega življenja. S prerokom priznavajo: „Vse naše zvestobe so kakor jutranja meglica, kakor rosa, ki hitro izgine“ (Ozej 6, 4). S psalmistom prosijo: „Ne kliči pred sodbo svojega služabnika, saj ni nihče, ki živi, pravičen pred tabo“ (Ps 143, 2).

Tako so prehodili pot svojega bitja do kraja, včasih v blatu, solzah in krvi. Toda kakšno presečenje, ko bodo ob poslednjem preblisku spoznali, da so te stopinje polne svetlobe!

Franc Rode

Tako močna kakor volja do resnice mora biti v človeku volja do resnicoljubnosti. Samo tista doba, ki ima pogum do resnicoljubnosti, more biti v posesti resnice, ki deluje v njej kot duhovna sila. Resnicoljubnost je temelj duhovnega življenja.

Albert Schweitzer

Na socialnem in duhovnem področju se vedno znova začenja boj proti barbarstvu v človeški naravi. Vsak posameznik ga mora izbojevati v sebi — od trenutka, ko se zave, do smrti ali do starčevske oslabelosti. Obvladanje samega sebe, ljubezen in odpuščanje so prve in zadnje zahteve, ki jih človek mora terjati od svoje grešne narave.

Arnold Toynbee

v družini

EVANGELIJ — Z OČMI ZAKONCEV

Pričakovanje novega otroka

Advent — pričakovanje, božič — rojstvo... Nekaj, kar je v življenju Cerkve tako važno, odgovorno, a tudi osrečujoče in toplo. Verskega življenja družine si ne moremo predstavljati brez njenega živahnega adventnega in božičnega dihanja. Vendar ne gre predvsem za zunanjo pripravo na ta lepi praznik ali samo za zunanje sodelovanje z liturgijo adventa in božiča. Gre za advent našega življenja in božič naših družin. Gre za pričakovanje čudovitih reči kljub navidezni temi in za porajanje ljudi, malih Kristusov. Naj bi letošnji prazniki nje šli mimo naših zakoncev brez njihovega lastnega božiča, božiča družine, te „Cerkve v malem“ sredi velikega božiča vesoljne Cerkve!

Rodila bo

Z rojstvom Jezusa Kristusa pa

je bilo tako: Ko je bila njegova mati Marija zaročena z Jožefom, je bila, preden sta prišla skupaj, noseča od Svetega Duha. Ker je bil Jožef, njen mož, pravičen in je ni hotel osramotiti, jo je sklenil skrivaj odsloviti. Ko pa je to premišljeval, glej, se mu prikaže v spanju Gospodov angel in pravi: „Jožef, Davidov sin, ne boj se vzeti k sebi Marije, svoje žene; kar je namreč spočela, je od Svetega Duha. Rodila bo sina, ki mu daj ime Jezus, zakaj on bo odrešil svoje ljudstvo njegovih grehov.“ Vse to pa se je zgodilo, da se je spolnilo, kar je bil Gospod napovedal po preroku, ki pravi: „Glej, devica bo spočela in rodila sina, ki se bo imenoval Emanuel, kar pomeni: Bog z nami.“ Ko se je Jožef zbudil iz spanja, je storil, kar mu je naročil Gospodov angel, ter je svojo ženo vzel k sebi (Mt 1, 18-24).

Navada

Sva v pričakovanju božiča, praznika Jezusovega rojstva. Res bi rada ta družinski praznik preživela lepo. A ne samo lepo. Rada bi ga doživela kot kristjana, a ne kot oboževalca starih običajev, ki so samo to in nič več. Že nekaj časa se trudi, da bi svojo vero res živela, da bi ta vera rasla iz življenja. A vedno znova opažava, da se prehitro ustaviva na površju, ob videzu, ob tej ali oni verski navadi. Življenje pa teče svojo pot...

Živeti

Zato bova prosila Kristusa, da nam pokaže, kako vero v Boga in večnost živeti iz vsakdanjosti in resničnosti najinega zakona. In zdi se nama, da imava ob letošnjem božiču izredno priliko za to. Že zaročena sva se seveda veliko pogovarjala o bodočem otroku. Zelela sva si ga kot dopolnitev, kot utelešeni znak in sad najine ljubezni. In zdaj — prihaja. Noseča... Ko sva si nalašč izbrala adventnobožični odlomek iz evangelija, naju ne moti, da ne bi mirno na naju prenesla besede, izrečene za Marijo: ...**od Svetega Duha**. Globoko sva prepričana, da božji Duh deluje v stvarstvu, posebej pri porajanju novih ljudi. Saj je prav ta Duh prižgal nedopovedljivo majhno lučko duha v prihajajočem otroku. A vendar lučko, ki bo postala luč duha, ki bo zmožen ljubiti

in svetiti v samo večnost. Sprejemava ga kot poseben božji dar.

Preden

Preden sva se za to odločila, sva dolgo **premišljevala**. To namreč ni najin prvi otrok, ampak tretji. Vendar tretji — po šestih letih odmora. V duhu odgovornega starševstva sva menila, da ga ne moreva več imeti. Prej sva premogla le enosobno stanovanje. Zdaj, ko ni več stanovanjske stiske, sva postala starejša. Obenem bi naju velika razlika med zadnjim in novim begala. Ko so v najini službi zvedeli za to, se je začelo. Ni bilo lahko poslušati očitke ljudi, ki se sicer ne brigajo veliko za najino usodo in najine težave. Še manj, da bi nama v njih pomagali. Zdaj so nama celo ponujali, da nama lahko **na skrivaj** uredijo tako, da otroka **odsloviva**, da se ga znebiva, da ga splaviva. Res, otrok naju je močno iznenadil. Nisva ga načrtovala. Toda, ali naj storiva kaj takega kot — kristjana? Ker nisva popustila, so naju **hoteli osramotiti** kot nerodna, ne-spametna in zastarela človeka.

Angel

Pa naju je na hodniku najine službe, kjer skupaj delava, srečala čistilka. Ustavila naju je in tiho dejala: „Nikar jih ne poslušajta! **Ne bojta se** otroka roditi! Če ga na noben način ne bi mogla imeti, ga jaz vzamem, saj ta

ko z možem ne moreva imeti otrok.“ Ganiła je naju ta preprosto, a pristno čuteča ženska. Le kako bi mogla dati otroka komurkoli! Vendar sva ji bila globoko hvaležna za njeno dobro besedo, ki sva jo potrebovala, in za njeno pripravljenost dejavno pomagati. V službi je bila edino ona na najini strani. Zazdela se nama je kot **angel**, ki nama je potrdil **Gospodovo** besedo: „Ne bojta se **vzeti** otroka! **Kar sta** namreč **spočela**, je od Boga...“ Saj sva bila prejšnja leta žalostna, ker ne moreva imeti več otrok. Čudila sva se večkrat, da v tako imenovanem „stoletju otroka“ ljudje tako beže od otrok, kot da bi bili prekletstvo, a ne blagoslov.

Prebujenje

In zdaj se je **zgodilo** — prihaja, in midva pričakujeva, da se **spolni**, kar je Bog zamislil mimo najinih načrtov. Kot se je tudi zgodilo, da je Bog proti vsakemu pričakovanju in zamisli ljudi prišel na svet kot — otrok. Tako je človeštvo doživljalo svoje veliko pričakovanje odrešenja, ne da bi vedelo, kako se bo uresničilo. Tako je doživelo prvi božič — spočetje in rojstvo Boga, ne da bi vedelo, da je **Bog z njim**. Zdaj naju Kristus spodbuja, da se **zbudiva iz spanja** svoje vere, iz svoje vere, iz svojega preveč priučnega krščanstva, svoje preveč površinske in površne vere, ki gleda na Boga samo v cerkvi ali mo-

litvi, pozablja pa, da je **Bog z nami** sredi življenja in dogodkov. In kdor sprejme otroka, sprejme njega. Tako torej doživljava svoj edinstveni advent in božič v prihajanju Boga in Kristusa k nama skoz nepričakovanega otroka. A kot so stregli po življenju komaj rojenega otroka Kristusa, tako danes strežejo po življenju **spočetih** otrok. Saj so hoteli poseči na neki način tudi po najinem, ko so naju nadlegovali zaradi nosečnosti. Oprosti nama, Bog, vsako sekundo omahovanja!

Rodila

Kakšno veselje naju prevzema — **rodila bova** otroka! Poklonila, ali bolje, sprejela bova življenje. Ponovno bova gledala sad svoje ljubezni. Po nekaj letih manjših zakonskih kriz sva se skušala ob poglobljeni veri tudi medsebojno zblížati. In sva se res, saj drugače tudi ne more biti. Odkar sva namreč poročena, Boga doživljava vedno bolj drug skoz drugega. In tole bitje, ki prihaja med naju in med nas, je sad poglobljene, poživljene, „pokrščene“ ljubezni. **Spočela** sva ga v ljubezni. Obenem sva tudi sama doživela **Marijino** in **Jožefovo** tesnobo ob nedoumljivih božjih posegih v njuno življenje. Imela sta drugačne načrte — kot midva. Tudi midva sva najprej mislila, da morava ukrepati drugače. Midva sva obračala, Bog je obrnil, kakor je **napovedal**, da namreč njegove misli niso naše

misli. Jožef in Marija sta bila pritisnjena od nepričakovanih dejstev. Jožef je bil zbehan. Tudi mldva nisva mirno doživljala božjih posegov. A zdaj nama Bog ponuja nedopovedljivo radost: gledati novo življenje — nov božič —, ki klije iz naju. Hoče na otipljiv način priti med naju, v jaslice najine družine.

Naročilo

Bog naju ljubeče, a dovolj zgovorno sili, da razumeva, kako je edino vera, ki je življenje, prava vera. In da je polno sprejemanje življenja res tudi vera; da je najino življenjsko poslanstvo, kot je bilo poslanstvo Jožefa in Marije — spolnjevatl Gospodova naročila, pa čeprav še tako nenavadna, presenetljiva in pretresljiva.

Odrešenik

Želiva spoštovati svobodo zakoncev, da končno sami odločajo o številu otrok. Bog, ki je človeku svobodo poklonil kot največji dar, jo neskončno spoštuje, čeprav nikdar ne more odobravati in blagoslavljalati grehov, posebno uničevanja spočetega življenja. Vsa čast pa tistim, ki velikokrat ali večkrat rečejo Bogu „da“; ki večkrat prikllečejo resnični božič med ljudi, prihod Boga; ki omogočajo rojstvo človeka, za katerega je Bog vedno pripravljen umreti. Mldva bova to storila šele tretjič in še to — prisiljena. A čutiva, kako naju bo ta otrok odrešil marsika-

tere sebičnosti in površne vere, saj sva ob njem doživela svoj najlepši advent in naju čaka najlepši božič.

Pravičen

Dve hčerki imava in želiva — sina. Gotovo nama Bog tega ne zameri. Veva pa že vnaprej, da bova rada sprejela otroka, kakršnega nama Bog pošlje. Kako nespametno bi bilo pravzaprav, ko bi midva izbirala! Samo neskončno vsevedni in dobri Bog ve, kakšnega človeka potrebuje svet. Prav gotovo pravičnega. Če mater ali moža, možkega ali žensko — kdo ve?

Vital Vider

Za mladino za mladino

Mladina v Slovenski hiši

Morda bo kdo ob tem naslovu malo debelo pogledal, češ, saj tam ni mladine. Mladino morete srečati le v krajevnih domovih. Na prvi pogled bi ta ugovor držal. A le na prvi pogled. Kajti če se poglobimo v delovanje naše slovenske mladine, jo bomo nujno srečali prav v našem slovenskem središču v Buenos Airesu.

Poglejmo, bolje, udeležimo se n. pr. njih mesečnih mladinskih sv. maš ter sestankov. Tudi za starejšega človeka je prijetno biti v cerkvi, pretežno napolnjeni z mladino. Napolnjeni z njenim sodelovanjem pri sv. maši. Napolnjeni zlasti z njih pesmijo, pa čeprav (ali zlasti) spremljano s kitaro, česar starejši sicer nismo vajeni, a s tem ne izgubi prav nič na zbranosti ter privlačnosti. „Toda pesmi niso več tiste, ki smo jih bili vajeni,“ bo kdo ugovarjal. Če je to res, je tudi res, da je bilo

potrebno prinesiti v Cerkev kaj novega in pri tem je tudi mladina prinesla svoj prispevek. Naloga mladine namreč ni samo v tem, da sprejema in ohranja, kar so prejeli od svojih staršev. Tudi to. A poleg tega vsaka doba prinese nekaj novega. Če je to novo pozitivno, moramo sprejeti z veseljem.

Nekaj zelo pozitivnega pri naši mladini je njeno evharistično življenje. To zlasti opazijo rojaki, ki pridejo od drugod ali ki obiščejo matično Slovenijo ter primerjajo s tamkajšnjo mladino.

Po sv. maši vedno sledi družabni trenutek, ki ga mladi dobro izrabijo, nato pa se udeleže vsi skupaj sestanka s predavanjem o problemih, ki zadevajo mladino in ki naj jih rešuje mladina. Predavanja so skrbno pripravljena in dobro obiskana.

Toda ni vse njeno delo tako vidno. Vmes so seje, sestanki, ki

so manj opazni, pa nujno potrebni za organizirano življenje. Skoro vsa ta mladina je namreč organizirana v dekliški in fantovski organizaciji, katerih uradni sedež je prav Slovenska hiša.

Bistveno za mladega človeka je veselost, razigranost. To nam lepo pokažejo s svojimi pevsko-glasbenimi večeri, katere tudi drugi rojaki — ne več tako mladi — prav radi obišejejo. Seveda moramo priznati, da je tak večer sad mnogih drugih, napolnjenih z vajami po krajevnih domovih.

Seveda so še drugi dogodki, ki se odigravajo v tem našem središču odnosno v cerkvi Marije Pomagaj. Po daljšem ali krajšem srečavanju najprej in iskanju eden drugega potem, se mnogi mladi odločijo, da prav tukaj vstopajo v zakonski stan. Tu morejo to proslaviti z vso slovesnostjo v slovenskem okolju, tako prvi del, poroko, kakor tudi drugi: svatbo.

Ob neki priliki je Jezus dejal apostolom. „Vi ste kvas zemlje“.

To je tudi naloga mladega dela Slovenske katoliške akcije. Tu se del naše mladine pripravlja duhovno in organizacijsko za delo med svojimi sovrstniki. To je mladina, ki je vzela zares svetopi-semske besede: „pojditе in učite“. Učiti je treba z besedo in dobrim zgledom, pridobivati pa z ljubeznijo, ki vse nudi in nič ne pričakuje zase.

Ako bi pozabili omeniti naš srednješolski tečaj, bi bilo preveč opazno, da nekaj manjka. To je tista mladina, ki se je začela bolj intenzivno pripravljati na življenje. Naši mladi hočejo biti dobri člani dežele, kjer so rojeni; biti hočejo tudi dobri Slovenci, a zlasti želijo postati dobri ljudje. In ravno to vzgojo dobivajo na tem tečaju.

To so le nekateri trenutki iz življenja mladine v Slovenski hiši. Vsekakor je to življenje zelo pestro. Skušajo namreč združevati koristno s potrebnim ter potrebno s prijetnim.

— e — t

Če je človeškim močem uspelo poslati človeka na mesec, zakaj jim ne bi uspelo rešiti problema vojne. Tolikokrat govorimo o dolžnosti in odgovornosti državljanov. Enako dolžnost ima vsak izmed nas, naj bo mož, žena ali otrok. Vsi se morajo udeležiti križarske vojne za mir. Dejstvo, da v preteklosti ni bilo mogoče rešiti vprašanja miru, ne pomeni, da bi ga tudi danes ne mogli rešiti.

Charles Rhyne

Vsi nasledki vesoljnih poletov bodo v prid človeku in človeški družbi le tedaj, če bo pridobljeno znanje prav uporabljeno, če bo znanost usmerjena v to, da bo dala človeku tisto svobodo, ki ustreza njegovemu dostojanstvu: glede na zadnja vprašanja o smislu življenja v svobodi hoditi po tistih potih, ki mu jih predpisuje vest, ne da bi ta pota hotela drugim vsiljevati.

Josef Meures

Novice IZ SLOVNIŠČINE

„Portret nadškofa Šuštarja“

Iz članka „Portret škofa v partijskem časopisu“ v Frankfurter Allgemeine Zeitung (Frankfurt, 28. 6. 80.), ponatiskujemo:

...Potem je prišlo imenovanje in posvečenje novega ljubljanskega nadškofa in metropolita Alojzija Šuštarja. To imenovanje oblasti ni bilo bogve kaj pri srcu. Šuštar je izkušen in v srednji Evropi znan duhovnik. V začetku 2. svetovne vojne ga je poslal ljubljanski škof Gregorij Rožman (ki so ga odsotnega komunisti obsodili na 18 let ječe) kot mladega bogoslovca študirat v Rim. Zaradi težkega obolenja pljuč si je poiskal novo domovino v Švici. Tam je imel različne službe: bil je profesor za moralno bogoslovje — s svojimi članki si je ustvaril v nemškem jeziku prostoru ime — bil je ravnatelj semenišča v Churu, tajnik švicarske škofovske konference, zatem pa tajnik Sveta evropske škofovske konference. „Delo“, ki ga izdaja KP, je objavilo duhovni portret Šuštarja. Ta portret je pa potreben nekaterih popravkov. Res je, da je en nadškofov brat padel kot partizan, a v odporiško gibanje ga je mobilizirala par-

tija prisilno. Drug brat naj bi, kot piše to poročilo, neznanokje izginil, v resnici so ga ubili komunisti. Tretji, ki ga poročilo sploh ne omenja, je umrl zaradi mučenja v povojnem taborišču.

Slovenska Cerkev danes

Prof. Perko je (31. avgusta na študijskih dneh „Draga“) nanizal vrsto sedanjih vprašanj slovenske Cerkve, potem ko je tudi kritično, a v bistvu pritrtilno ocenil delovanje predvojne in medvojne slovenske Cerkve z vsemi njenimi krizami in kočljivimi nalogami.

Danes ima slovenska Cerkev v svoji notranjosti podobo različnih mišljenj. Zaveda se svojih odgovornih in nelahkih nalog v socialističnem sistemu. Išče sodelovanja z obstoječo družbeno stvarnostjo, a v svoji veliki večini zagovarja tudi kritičen pristop k temu. Le manjši del slovenske Cerkve kaže nekritičen odnos do družbene stvarnosti oziroma oblasti.

Slovenska Cerkev mora gledati na vsakdanje dogajanje in pozorno spremljati razvoj v slovenski družbi. Razkristjanjenje je že precejšnje, v to je veliko pripomoglo zlasti uradna

ateizacija in krivična propaganda v zvezi z medvojno Cerkvijo.

Predavatelj je nadalje ocenil kot pravo kulturno sramoto dejstvo, da npr. oblasti skušajo še iz besedil narodnih pesmi ali iz Andersonovih pravljic izbrisati vsak namig na verska znamenja ali božanstvo.

Poleg tega pa je morda še bolj nevarna sodobna življenjska materialistična miselnost, ki ne daje prostora duhovnim dobrinam.

Položaj slovenske Cerkve je danes še vedno težak, čeprav ima Cerkev določeno možnost notranjega delovanja. Prav kolikor je gospodarsko neodvisna od režima, je Cerkev svobodna, in je gotovo edina družbena ustanova v Sloveniji in Jugoslaviji, ki ni pod vplivom Zveze komunistov.

Katoliški državljani pa so še vedno državljani drugorazredne stopnje, saj jim je pot v marsikatero službo zaprta (vojska, policija, šolstvo, itd.). Država tudi ne daje možnosti soudeležbe pri velikih javnih občilih (npr. televizija in radio), tako da so verni državljani tudi na tem področju zapostavljeni.

Prof. Perko je zaključil svoja izvajanja z izrazi upanja na nove kali prerojenja slovenskega krščanstva in njegov nadaljnji razcvit.

(Katoliški glas)

Benediktov dan v Stični

Cerkev na Slovenskem je v starodavni Stični praznovala 1500 letnico rojstva sv. Benedikta. V nedeljo 14. septembra je bila pod vodstvom ljubljanskega nadškofa dr. Alojzija Šuš-

tarja v stiški baziliki osrednja slovenska proslava zavetnika Evrope. Vernikov je bilo blizu dva tisoč. Somaševanje je vodil nadškof Šuštar. Ob njem je bilo 25 duhovnikov, med njimi škof Lenič, opat iz Stamsa dr. p. Bernard Slovša in domači opat p. dr. Anton Nadrah. Nadškof Šuštar je poudaril, da je sv. Benedikt s svojo zdravo duhovnostjo znal človeka usmeriti k Bogu in ga hkrati ohraniti trdno na zemlji. Pravilno je vrednotil naše razmerje do Boga, do sočloveka in do tvarnih dobrin. Na koro so prepevali združeni pevski zbori trebanske dekanije. Med mašo so spregovorili tudi opat Slovša, škof Lenič, po maši pa hrvaški benediktinec Kiringen, prof. Jože Gregorič pa je očrtal podobo stiškega samostana, ki je letos star 845 let.

Proslave mladih se je popoldne udeležilo okrog 4000 mladih. Tudi to srečanje je vodil nadškof Šuštar. Mladim je govoril o sv. Benediktu, ki je oblikoval in gradil novo Evropo. Njegovo geslo „Moli in delaj!“ je tudi danes zelo aktualno, saj so mnogi molitev čisto izrinili iz načina življenja, pa tudi delo jim pomeni le toliko, kolikor jim prinaša zaslužek.

Zasedanje jugoslovanske škofovske konference

19. septembra se je v Zagrebu končalo 3-dnevno redno zasedanje jugoslovanske škofovske konference. Prvi dan so se srečali z zastopniki duhovniških svetov iz vse Jugoslavije. Z njimi so se pogovarjali o nekaterih vprašanih pastoralne prakse v zvezi z zakramentom sv. zakona.

Na dnevnem redu zasedanja so bile volitve novega predsednika JŠK in novega poslovnega odbora. Za predsednika JŠK je bil tretjič izvoljen zagrebški nadškof Kuharić, za podpredsednika pa nadškof šuštar, ki je bil izvoljen tudi za delegata jugoslovanskih škofov v svetu evropskih škofovskih konferenc. Razpravljali so o tekočih zadevah in o svetovnem evharističnem kongresu v Lurdu leta 1981.

Konferenca slovenskih škofov

9. septembra so se sestali v Ljubljani slovenski škofje na 3. redno sejo v letu. Obravnavali so nekatera tekoča vprašanja v Cerkvi na Slovenskem, med drugim o vprašanju semenišč in vzgoje duhovniških kandidatov, o postni akciji v letu 1981, o molitvenem dnevu za škofovsko sinodo v Rimu, o potrebnosti izdaje družinskega molitvenika.

Umrli duhovnika

Vinko Bevk

30. avgusta je umrl v Kölnu (Nemčija) zadet od možganske kapi dr. Vinko Bevk, duhovnik križniškega reda, ki se je mudil tam na potovanju. — Rodil se je 1912 v Cerknem, po maturi stopil v križniški red, bil 1935 posvečen v Ljubljani, potem študiral v Rimu cerkveno pravo, od 1939 do 1941 bil kaplan pri Veliki Nedelji v mariborski škofiji, med vojno bil v Ljubljani, od 1945 bil 26 let župnik v Semiču, od 1971 do smrti pa bil ravnatelj križniške hiše v Ljubljani, pri škofiji pa pro-

sinodalni eksaminator za cerkveno pravo in sodnik cerkvenega sodišča.

Janez Dovč

12. septembra je v Lavantu pri Lienzu na Tirolskem umrl duhovnik ljubljanske nadškofije Janez Dovč. Rojen je bil 1894 na Ježici pri Ljubljani, bil 1917 posvečen, kaplan je bil 5 let v Sodražici in 4 leta v Horjulu, 1927 postal župnik v Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem in tam ostal do nemške okupacije, ko je bil zaprt in pregnan. 1945 se je pred komunisti umaknil z begunci in potem deloval po različnih župnijah v Avstriji, dolga leta je bil župnik v Lavantu v škofiji Innsbruck. Bil je aktiven do smrti kljub 86 letom starosti.

Pastoralni tečaj

Letošnji pastoralni tečaji v septembru so bili v Vipavi, Beltincih, Celju, Mariboru in Ljubljani. Na dvo-dnevni srečanjih je okrog 650 duhovnikov in pastoralnih delavk razmišljalo o pastoralni skrbi za sodobno krščansko družino. Razmišljanja o družini sta usmerjala predavatelja kanonik Rafko Lešnik (Človeka so oblikuje čas s svojimi silnicami) in župnik iz Trbovelj Viljem Pangerl (Zorenje človekove osebe v družini).

„Draga 1980“

30. in 31. avgusta je Društvo slovenskih izobražencev v Trstu imelo 15. študijske dneve „Draga“. Tržaški škof Lorenzo Bellomi je predaval o „veri in kulturi za svobodnega člove-

ka“, predsednik Slovenske prosvete in urednik Mladike Marij Maver o „slovenstvu v svoji kulturno politični informaciji“, prof. Franc Perko s teološke fakultete v Ljubljani pa o „slovenski Cerkvi iz preteklosti v prihodnost“. Uvodne besede je imel predsednik DSI Sergij Pahor, debato pa je vodil časnikar Saša Martelanc.

Srečanje zamejskih duhovnikov

Svoje letno dvodnevno srečanje so imeli zamejski duhovniki letos v Trstu v domu duhovnih vaj „Le Beatitudini“. Zbrali so se slovenski duhovniki iz tržaške, goriške in celovške škofije ter izseljenski duhovniki iz držav Zah. Evrope. Srečanja sta se udeležila tudi msgr. Orehar iz Argentine in dr. Mikula iz Avstralije. O družini je imel 3 predavanja p. Štefan Balažič iz Ljubljane. Srečanja so se delno udeležili tudi nadškof Šuštar, škof Lenič in nadškof Turk iz Beograda.

Začetek del za cerkev v Novi Gorici

Gradbeno podjetje „Primorje“ je avgusta začelo z izkopavanjem temeljev za novo župno cerkev v Novi Gorici. Potem ko je po tolikem času gradbeni odbor dobil vsa potrebna dovoljenja, so gradbišče zakoličili in 13. avgusta začeli s prvimi deli.

Po predvidevanjih bi morala prva gradbena dela kmalu steči. Mislijo, da bodo do zime 1981 končana zidarska dela; čez zimo 1981-82 bi morali svoje delo opraviti razni obrt-

niki, instalaterji in slični. Za veliko noč 1982 naj bi v novi cerkvi že imeli mašo.

Poleg cerkve so predvideni še prostori za župnika in 2 kaplana v prvem nadstropju, v pritličju pa prostori za verouk in za druga srečanja z verniki.

Celovška škofija

Za uradnega zastopnika slovensko govorečih vernikov pri celovškem škofu in škofijskih uradih je bil imenovan dr. Janez Hornböck, dekan rožeške dekanije in ravnatelj Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Sv. Terezija Avilska: Notranji grad

V knjižnici Božjega okolja (Družina) je izšlo v slovenščini slovito delo duhovne literature španske mistikinje sv. Terezije Avilske: Notranji grad. V slovenščini imamo tudi že prevod njene avtobiografije in pa Pot popolnosti.

Slovenski bolniki v Lurdu

5. romanja v Lurd se je udeležilo 60 težkih in 150 lažjih bolnikov iz Slovenije. Vseh slovenskih romarjev je bilo okrog 1000. Mladih je bilo več kot starejših. 600 romarjev je bilo iz domovine, s Tržaškega jih je bilo 250 (vodil jih je škofov vikar dr. Lojze Škerl), iz Anglije in Francije sta pripeljala 2 avtobusa (voditelji Čretnik, Kavalari, Rot), nekaj romarjev je pa bilo tudi iz švedske. Organizacijsko in

zdravstveno je vodil romanje p. dr. Marijan šef. Pri procesiji in maši narodov so slovenski fantje v narodnih nošah nosili križ na začetku procesije in baldahin, pod katerim je nadškof Šuštar nosil Najsvetejše. Nadškofu Šuštarju so tudi zaupali vodstvo maše narodov.

Obisk božjih poti

Romarsko središče Brezje obišče letno približno 500.000 romarjev, povprečno ob nedeljah 10.000, obhajil pa je povprečno na leto 100.000.

Na Sveto goro pri Gorici je prišlo letos od začetka leta do avgusta okrog 7500 romarjev. Redno je ob nedeljah na Sveti gori 200 do 300 romarjev.

Svete Višarje nad Kanalsko dolino obišče povprečno na leto 32.000 ljudi slovenske, italijanske in nemške narodnosti, od teh je približno 75 odstotkov Slovencev, bodisi iz matične domovine bodisi iz zamejstva.

Na Ptujski gori se letno zvrsti do 15.000 romarjev.

Videmski nadškof v Ljubljani

20. avgusta je na povabilo nadškofa Šuštarja prišel na obisk v Ljubljano videmski nadškof Alfredo Battisti. Z ljubljanskim nadškofom in s pomožnim škofom se je pogovarjal o nalogah in odgovornostih, ki jih nosijo kristjani obmejnih škofij.

Tržaški škof v Sloveniji

Tržaški škof Lorenzo Bellomi je prebil avgusta svoje počitnice v Slo-

veniji. Sklenil jih je z vodstvom ritmične maše v Stranjah. Trije zbori, ansambel trobent, dekleta in fantje iz Stranj, Kamnika in Nevelj v narodni noši, osmošolci, duhovniki in ostali verniki so s tržaškim škofom proslavili 1500-letnico rojstva sv. Benedikta.

Pet novih blaženih

25. junija je papež prišel med blažene 5 vzornih oznanjevalcev vere na ameriški celini. V nagovoru je poudaril, da so sicer živeli v preteklih stoletjih, a so odlični vzorniki vsem, ki si prizadevajo v tujih deželah za rast Cerkve. Niso iskali bogastva ne svetne časti ne dogodivščin, ampak ljudem okoli sebe so oznanjali, da nas Bog ljubi in da je Jezus iz Nazareta naš odrešenik in rešitelj.

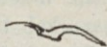
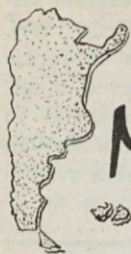
Blaženi José de Anchieta (1534-1597) iz Kanarskih otokov, zasluži po papeževem mnenju naslov „apostola Brazilije“.

Blaženi Pedro de Betancur (1619-1667), tudi doma iz Kanarskih otokov, je deloval v Guatemali zlasti za oskrbo bolnikov in pouk otrok.

Blažena Marija Učlovečenja Guyard (1599-1672) iz Francije je v kanadskem mestu Quebecu ustanovila prvo severnoameriško uršulinsko postojanko.

Iz Francije je doma tudi blaženi Francois de Montmorency-Laval, prvi quebeški škof (1623-1708).

Katarina Tekakwitha je bila svetniško živeče indijansko dekle (1656-1680) v Kanadi.

Med nami v Argentini

Razstava Bare Remec

V okviru SKA je razstavljala v mali dvorani Slovenske hiše od 20. do 27. septembra slikarka Bara Remec. Razstavila je svoja najnovejša dela iz „argentinskega severa in juga“ (28 olj) in 14 panjskih končnic s tematiko domobranstva, Vetrinja in begunstva. O slikarki in njenih delih z argentinsko oz. indijansko motiviko je pred otvoritvijo razstave govorila pisateljica Marica Meštrović, o panjskih končnicah pa arh. Jure Vombergar.

16. avgusta pa je na II. kulturnem večeru SKA predaval dr. Lojze Kukovica o filozofu Jeanu Paulu Sartru.

Zavetišče škofa Rožmana

V nedeljo 31. avgusta je Zavetišče dr. Rožmana praznovalo 10. obletnico blagoslovitve temeljnega kamna in 5. obletnico blagoslovitve in otvoritve zavetišča. Ob 11.30 se je začela sv. maša. Daroval jo je Jože Škerbec, pel pa je med mašo zbor Gallus (dr. Julij Savelli). Po maši je bilo odkritje spominske plošče v spomin gen. Leonu Rupniku in dr. Lovru Hacinu. Odkritje je sprem-

ljal govor dr. Jožeta Krivca, recitacija pesmi gen. Rupniku (Pavlinka Korošec) in petje Gallusa ter priložnostna beseda predsednika zavetišča Matevža Potočnika. Plošči je izdelal rezbar Jože Žerovnik. Udeleženci so potem ostali na skupnem kosilu. Prav za to praznovanje je bilo dokončanih prvih 6 sob v 1. nadstropju.

Žegnanje v San Martinu

Slovenci v San Martinu in okolici so imeli v nedeljo 24. avgusta žegnanje in sprejem mladine v članstvo Slovenskega doma. Ob 11.30 je bilo somaševanje v zavodu Francesca Berganta in dr. Jureta Rodeta, po maši je v Domu njegov predsednik sprejel med člane Doma 11 fantov in 4 dekleta, potem pa je bilo skupno kosilo.

Tiskovna razstava in knjižni sejem

Društvo Slovenska vas je priredilo v soboto 30. avgusta v Hladnikovem domu razstavo in sejem slovenske knjige. 16 slovenskih založb iz emigracije in zamejstva je poslalo na razstavo svoja izdanja. Bilo je pa tudi več knjig iz domovine. Uvodne misli je ob odprtju razstave povedal

Ignacij Glinšek, otroški zbor Zarja je zapel nekaj pesmi, o branju slovenske knjige in potrebi družinskih knjižnic pa je govoril dr. Tine Debeljak. Na razstavi je bilo prodanih nad 500 knjig.

Prireditev Zveze slovenskih mater in žena

Zveza slovenskih mater in žena, ki jo vodi ga. Pavlina Dobovšek, je obhajala svoj 13. dan v soboto 6. septembra. Ob 19.15 je bila v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša za žive in rajne matere in žene. Duhovni vodja zveze g. Jože Škerbec je v pridigi govoril o molitvi zakoncev in družine. Po maši je bila prireditev v veliki dvorani Slovenske hiše, združena z „dolenjsko večerjo“. Ga. Valentina Fink je govorila o vlogi in nalogi slovenske matere v naši konkretni situaciji. Na sporedu je bila tudi recitacija Kunčičeve pesmi „Slovenski materi“ (učenci Prešernove šole), branje odlomkov treh pisateljev z Dolenjske: Levstika, Jurčiča in Stritarja (Slovensko gledališče Buenos Aires, Maks Borštnik), prikaz gradov na Dolenjskem z diapozitivi in „tipična dolenjska večerja“ z dobro udeležbo rojakov.

Pri „svetogorski Mariji“

Ob 4. obletnici blagoslovitve in ustoličenja podobe svetogorske Marije v cerkvi sv. Rafaela, B.A., kjer je mesečno slovenska maša za primorske rojake, je bila proslava na prvo nedeljo v oktobru: ob 4 popoldne so bile pete litanije Matere božje z

blagoslovom z Najsvetejšim; sv. maša, med katero je msgr. Orehar podelil bolniško maziljenje 59 starejšim rojakom in pri kateri je pel „Svetogorski zbor“ pod vodstvom organista Štefana Drenška; prikaz obiska Svete dežele v diapozitivih (Ivan Makovec, razlagal Jože Škerbec).

Šolski izlet

V soboto 4. oktobra je bil izlet slovenskih ljudskošolskih otrok, ki obiskujejo slovenske sobotne šole v Vélíkem Buenos Airesu. Celodnevne ga izleta se je udeležilo 328 otrok, ki so jih spremljali učitelji in nekateri starši. Izlet je bil v kopališki park Villa Albertina. Po prihodu je za šolarje daroval sv. mašo dr. Alojzij Starc, potem pa so otroci prebili dan v igrah in se šele pozno popoldne vrnili domov.

19. obletnica Slomškovega doma

je bila v nedeljo 21. avgusta. Ob 11 je predsednik Slomškovega doma Matevž Potočnik pozdravil goste in udeležence, potem je bilo dviganje zastav in koj nato sv. maša, ki jo je daroval delegat msgr. Anton Orehar ob prepevanju ramoškega cerkvenega zbora (organist Gabrijel Čamernik). Po maši je bilo skupno kosilo, ob 16.30 pa kulturni program, ki ga je povezoval Bogdan Golmajer: proste vaje deklet in šolarjev (ga. Ema Kessler, ga. Saša Omahna, ga. Vladi Brula in Lojze Hvalica), govor lic. Marijana Schiffrerja o geslu: Dogradimo Slomškov dom! ter prizor iz življenja na deželi: Lépo je ži-

veti na kmetih (besedilo: dr. Jože Krivec, režija: ga. Ema Kessler). Sledil je družabni del ob zvokih Instrumentalnega orkestra.

Obletnica Našega doma

V nedeljo 12. oktobra je Naš dom v San Justu praznoval svojo 24. obletnico blagoslovitve. Ob 8. uri je bila v sanjuški stolnici sv. maša za žive in rajne člane Našega doma, ob 9. uri je bilo na dvorišču Našega doma dviganje zastav, v novi športni dvorani pa pozdravne besede predsednika ND Marjana Bogataja, dušnega pastirja dr. Al. Starca, zastopnika mladine, pevske točke šolskih otrok (gdč. Anica Mehle) in mladinskega zbora (Andrej Selan), nato pa skupen zajtrk.

Ob 17.30 se je začel v zgornji dvorani popoldanski program: slavnostni govor Marjana Lobode in ljudska igra Revček Andrejček v režiji Marjana Willenparta in s sceno Toneta Oblaka.

Duhovne vaje

V zavodu Marije Pomočnice v San Miguelu so bile duhovne vaje za dekleta od petka 10. do nedelje 12. septembra, za žene pa en teden pozneje. Prvih se je udeležilo 55 deklet, drugih pa 36 žena. Vodil jih je dr. Jure Rode.

Slomškova proslava

V soboto 27. septembra je bila v Slovenski hiši proslava na čast očetu slovenskega ljudskega šolstva

Slomška. Najprej je bila v cerkvi Marije Pomagaj sveta maša, ki jo je daroval msgr. Orehar. V pridigi je govoril o Slomškovem delu za krščansko in slovensko vzgojo in izobrazbo. V dvorani so po uvodnih besedah šolskega referenta ZS Francea Vitriha odigrali učenci Baragove šole iz Slovenske vasi pod vodstvom ge. Zdenke Jan igrico Mirana Jarca „Sovražnik v deželi Tam pa tam“. Sceno je izdelal Marjan Adamič.

Le Figaro o Titu

Tito se je dvignil kot gospodar Jugoslavije iz srede največjega prelivanja krvi v 2. svetovni vojni: 1.700.000 mrtvih (od 18 milijonov prebivalcev). Pri tem se ne ve več prav, koliko jih je od vseh teh padlo v vojni na tujem, koliko pa jih je bilo žrtev najdaljše, najbolj neusmiljene, najbolj krvave državljanske vojne, ki je bila vojna med posameznimi narodmi in obenem boj za prevzem najvišje oblasti. Če je kje na svetu kakšna oblast, ki so jo posvetili valovi krvi, potem je bila to Titova.

(Le Figaro, Parí, 6. maj 80)

Mladinski dnevi

Krajevni mladinski dnevi so bili 13. julija v San Martinu, 24. avgusta v Ramos Mejiji, 31. avgusta v Carapachayu, 7. septembra v Castelarju, 14. septembra v San Justu in 28. avgusta v Slovenski vasi. Mladinski dnevi imajo takle okvirni program: mladinska sv. maša, tekmo-

A stylized globe icon composed of a grid of rectangular cells, some filled with vertical lines, representing a world map.

SVETOVNE NOVICE

Kitajske novice

Uradna agencija Nova Kitajska je v začetku junija poročala, da se je v Pekingu začel tretji kongres „patriotičnih“ duhovnikov, na katerem so sprejeli resolucijo, da se ti katoliški duhovniki povsem strinjajo s sedanjo smerjo kitajske vlade in da hočejo biti neodvisni od kateregarkoli vodstva v tujini.

Na kongresu se je zbralo okoli 200 udeležencev (škofov, duhovnikov, redovnic in laikov). Škof Zong Hwai-de je potrdil dosedanjo društveno

vanje v odbojki, skupno kosilo, kulturni program in družabni del. Vseh teh prireditev se seveda udeležuje mladina iz vseh slovenskih naselij. Skupni mladinski dan pa je bil v nedeljo 26. oktobra v Slovenski vasi. Do letos je bil poslednji vedno na Pristavi v Castelarju, sedaj sta pa mladinski organizaciji SDO in SFZ, ki dneve prirejata, sklenili, da bo skupni mladinski dan krožil po vseh krajevnih domovih, se pravi, da bo vsako leto drugače, podobno kot „Slovenski dan“.

usmeritev, izrazil veselje, da je za desetletjem „kulturne revolucije“ prišlo spet do večje svobode verske dejavnosti. Vsekakor pa hoče ostati društvo tesno povezano s kitajskim političnim vodstvom. To je tudi razumljivo, saj je društvo v vsem odvisno od tega vodstva.

Zadnje 3 dni je zasedala sinoda 33 škofov (manjkali so 3 zaradi bolezni). Predsedoval je 86-letni šanghajski škof Zhang Jiashu. Od teh škofov sta še 2, ki ju je imenoval papež Pij XII.: nadškof iz Huhahauta Franc Wang Xuning in 72-letni škof iz Wanxiana Matej Duan Yiming. Oba sta postala podpredsednika upravnega odbora „patriotične“ Cerkve. Zastopnik škofov je časnikiarjem dejal, da njihovo samostojnost ne smejo razlagati kot sovražnost Vatikanu.

V Šanghaju so pa v začetku maja ponovno poslali v delovno taborišče 78-letnega duhovnika Stanislava Shena, ki je bil iz taborišča pred 2 letoma izpuščen. Sedaj je „zagrešit“ to, da je „oviral proizvodnjo in modernizacijo dežele“ s tem, da je brez povezave s „patriotičnimi du-

hovniki“ organiziral tridnevno romanje v cerkev Matere božje na hribu blizu Šanghaja. Romanja se je udeležilo 3.000 ljudi.

Dimitrij Dudko izpuščen

27. junija so objavili v Moskvi, da so ruskega pravoslavnega župnika Dimitrija Dudka, ki so ga 15. januarja obdolžili „protisovjetske dejavnosti“ in zaprli, pred kratkim izpustili na svobodo. Na televiziji pa so prebrali „njegovo“ izjavo, v kateri pravi, da „ga niso prijeli zaradi njegove vere v Boga, temveč zaradi kazni vrednega prekrška“. „Nasedel je propagandi, ki si prizadeva uničiti sovjetski sistem. Napisal je vrsto knjig in člankov, ki postavljajo sovjetske razmere v napačno luč“. V zaporu mu je „vse to postalo jasno.“ Ali bo 58-letni duhovnik, ki si je veliko prizadeval za utrditev krščanske vere posebno med mladino in moskovskimi izobraženci, sedaj mogel nadaljevati svoje poslanstvo, še ni jasno. Že prej so dosegli njegovo prestavitev iz Moskve v vas Grebnovo. Končno je tudi ta kraj postal preveliko žarišče vere zaradi njegovega delovanja.

Porast v 50 letih

V uradni publikaciji, ki so jo izdali ob 86. nemškem katoliškem shodu v Berlinu 1980, razpravlja Wilhelm Wissing o „misijonski strategiji Cerkve“. Pri tem omenja, da je v zadnjih 50 letih, to je od 1926 do 1976, naraslo število katoličanov v Aziji in Afriki od 12 milijonov na

102 milijona, število domačih škofov od 7 na 520, število domačih duhovnikov od 4.500 na 26.000, število domačih redovnih bratov od 800 na 7.000, domačih redovnic od 10.000 na 70.000, domačih katehistov pa od 47.000 na 120.000. Dobre prihodnosti za Cerkev gotovo ni mogoče pričakovati samo ali predvsem od velikega števila cerkvenega osebja, čeprav je treba tudi za to skrbeti. Cvetočja rast Cerkve je odvisna predvsem od duha vernikov in njihove pripravljenosti živeti Kristusov e-vangelij.

Adis Abeba

Etiopskega koptskega patriarha Teofila, ki so ga leta 1976 zaprli in kmalu nato odstavili, so, kot pravijo najnovejša poročila, lansko leto z nekaterimi drugimi škofi in duhovniki ustrelili. Leta 1977 so za naslednika Teofila izbrali meniha Tekla Haimanota II. Ta sedaj vodi koptske škofo in duhovnike. Marksistični režimi res povsod, kjer se polaste oblasti, bolj ali manj prikrito in kruto preganjajo verstva.

Imenovanja v Vatikanu

Janez Pavel II. je ob koncu prvega polletja imenoval nekaj novih voditeljev papeških uradov.

Za vršilca dolžnosti predsednika papeškega tajništva za neverne in za nadškofa je imenoval 50 letnega rektorja Katoliškega inštituta v Parizu Paula Pouparda. Od ustanovitve leta 1965 je ta urad vodil dunajski nadškof König, ki je zdaj dosegel 75 let.

Za vršilca dolžnosti predsednika tajništva za nekristjane je postavil belgijskega nadškofa Jeana Jadota. Dosedanji predsednik tega urada Pignedoli je umrl.

Poupard in Jadot bosta na prihodnjem konzistoriju imenovana za kardinala, da bosta oba urada vodila kot predsednika.

Poljskega kardinala Rubina je papež imenoval za voditelja kongregacije za vzhodne Cerkve, za voditelja kongregacije za zadeve svetnikov kardinala Palazzinija, za tajnika papeške komisije Pravičnost in mir pa flamskega p. Jana Schotteja (52).

Kongres „Cerkve v stiski“

Letošnji, že 30. kongres „Cerkve v stiski“ je pozdravil papež s posebno poslanico, ki poudarja glavno misel tega srečanja: „Verniki moramo misliti tudi na tiste, ki so preganjani zaradi verskega prepričanja.“ Tega kongresa v Königsteinu pri Frankfurtu (500 udeležencev) sta se letos udeležila tudi kardinal Gantin iz Vatikana in predsednik CELAM-a nadškof Trujillo. Poseben vtis je naredilo branje predavanja, ki ga je napisal ukrajinski kardinal Slipyj. V njem je povedal marsikaj neznanega iz življenja preganjane in prepovedane ukrajinske katoliške Cerkve vzhodne obreda v Galiciji.

Križ v sedežu sindikata

Časnikarjem, ki so prišli 1. septembra na sedež novega sindikata, je voditelj stavkujočih delavcev Lech Walesa pokazal na steni križ in de-

jal: „Ni še pohištva, pač pa sem tole prinesel s seboj. Z Bogom sem začel svoje delo in ga bom nadaljeval. Waleso je 8. septembra po božji službi v Varšavi sprejel poljski primas kardinal Višinski.

Pomlad na Poljskem

Na Poljskem je zagorelo: delavci so se uprli „delavskemu“ režimu. Svetovni tisk je v teh stvarkah videl začetek konca totalitarnega socializma. Različni poznavalci razmer mu dajejo različno dobo življenja, prav dolgo pa nihče več.

Teža upora ni bila v gospodarskih zadevah, torej v očitku, da poljski komunizem ni bil zmožen zadostiti življenjskih zahtev občanov, ampak v načelnih družbenih zahtevah po večjem prostoru svobode (neodvisni sindikati, svoboda besede in tiska, odprava posebnih pravic partijcev...). Delavci so dali s tem krepak nauk režimu, ki se jim je bil sam vsilil.

Katoliška Cerkev na Poljskem je bila vse od prvega hipa stavk zvesta zaveznica delavcev. Škofje so sicer opozorili stavkajoče delavce, naj ne gredo v svojih zahtevah predaleč — „veliki brat“ je le preblizu — obenem pa jasno povedali, da je pogoj za mir spoštovanje vseh neodjemljivih pravic naroda, med njimi pravice do popolne državljanske svobode, pravice do resnice, pravice do svobodne misli, pravice do svobodnega združevanja, ustanavljanja neodvisnih sindikatov, samoupravnih združenj.

V velikem rdečem imperiju so se pokazale široke razpoke.

KJE JE KAJ

Leto 47

December 1980

ADVENT IN BOŽIČ	Božična voščila DŽ	641
	Priprava na božič	642
	Advent (Milena Merlak)	644
	Zakleto mesto (Vladimir Kos)	646
	Sveti večer na kmetih (Vladislav Stanislav Reymont)	649
VERSKI ČLANKI	Ob koncu Marijinega leta	643
	Zdrava, Marija (Fernand Lelotte)	645
	Molitev za družine (Janez Pavel II.)	646
	Kateheza, naloga in odgovornost (nadškof Šuštar)	647
	Benediktova misel	648
SLOVENSKA CERKEV	Slovenski kristjan v zgodovini (Naša luč)	657
	In tako gredo te stvari naprej (Po Družini)	677
	Blato, kri in svetloba (Franc Rode)	679
SODOBNA VPRAŠANJA	Listina o evtanaziji	660
	Cerkev dela za splošni dvig človeka v Lā- tinski Ameriki (Franc Gnidovec)	663
	Begunci, razpoznavni znak diktatur	670
	Maršal Tito, nespremenjen leninist (Ciril Žebot)	672
	O delavskem uporu na Poljskem (Dr. Tine Debeljak)	673
V DRUŽINI	Pričakovanje novega otroka (Vital Vider)	683
ZA MLADINO	Mladina v Slovenski hiši (— e — t) ...	687
NOVICE	Novice iz Slovenije	689
	Med nami v Argentini	694
	Svetovne novice	697

Malo za šalo, malo zares

Gospa gleda pogrebni spreved in vpraša:

„Oprostite, gospod, veste morda, kdo je umrl?“

Gospod: „Ne vem, ampak mislim, da tisti v prvem vozu.“

— — —

Pes-čuvaj je šel ob progi in zagledal napis: Pozor na vlak!

Spomnil se je na tablo domačega vrta in si rekel: „Viš ga, tudi ta grize.“

— — —

Mojca je dobila pismo in v njem ček. Ker je bil na njeno ime, jo je

mama pustila, da ga je šla kar sama vnovčit na banko.

Vse je šlo dobro, le ko je bilo treba podpisati, se je zataknilo.

„Tako napiši, kakor je v pismu, punčka,“ pravi uradnik.

„Oja,“ se zasveti Mojci in napiše: Poljub, tvoja ljubeča te Ančka.

— — —

„Gospod šef, ali smem ostati en dan doma, da bi pomagal ženi pri splošnem čiščenju?“

„Na noben način!“

„Najlepša hvala! Vedel sem, da me ne boste pustili na cedilu.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual No. 1.313.507

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevji družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je 98.000 pesov; v ZDA in Kanadi 25 dolarjev; v Avstriji 300 šilingov; v Italiji 20.000 lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja in notranja oprema DŽ in BS: Stane Snoj.

PROŠNJA MATERI MARIJI

Marija, tvoje ime
je na mojih ustnicah in v mojem srcu
od prvih nežnih let mojega življenja.
Že kot otrok sem te vzljubil
kot mater in klical sem te
na pomoč v nevarnosti
in trdno sem zaupal v tvojo pomoč.

Marija, ti bereš v mojem srcu,
da bi rad spoznal resnico,
da bi bil rad dober,
da bi bil rad v življenju moder in pravičen,
močan in potrpežljiv,
da bi bil rad vsem brat.

Marija, pomagaj mi
živeti kot zvest Jezusov učenec —
živeti za rast krščanske družbe
in v veselje svete Cerkve.

Marija, z jutrom in večerom te pozdravljam,
ves dan te kličem.
Od tebe pričakujem, da me navdihneš,
od tebe pričakujem, da mi daš moči
za dostojno opravljanje mojega zemeljskega poklica
da proslavim Boga
in da dosežem večno zveličanje.

Marija, vedno hočem biti pri Jezusu, kakor ti:
v Betlehemu in na Golgoti.
On je nesmrtni Kralj časov in rodov.
Amen.

Papež Janez Dobri